MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2016 R.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W TORUNIU

TORUŃ, CZERWIEC 2017 R.

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu
Wydział Badań i Analiz
Szosa Chełmińska 30/32, 87-100 Toruń
www.wup.torun.pl

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Główne wnioski z raportu ... 3

Wstęp ... 5

1. Charakterystyka regionalnego rynku pracy ... 7

2. Bezrobocie rejestrowane – podstawowe dane ... 9

3. Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy i Internecie ... 12

3.1. Nowe rejestracje osób bezrobotnych oraz dostępne miejsca pracy ... 13

3.2. Miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy, a w Internecie ... 14

3.3. Bezrobotni w końcu grudnia 2016 r. według zawodów ... 15

3.4. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy i według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności ... 17

4. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych ... 19

4.1. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w świetle nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów ... 19

4.2. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w świetle badania Barometr zawodów ... 23

5. Analiza rynku edukacyjnego ... 26

5.1. Absolwenci szkół wyższych ... 28

5.2. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych ... 29

5.3. Absolwenci na wojewódzkim rynku pracy ... 30

6. Lokalne rynki pracy w świetle badania pracodawców ... 31

Spis wykresów, tabel i map w tekście ... 34

Aneks statystyczny ... 36

STOPA BEZROBOCIA W POLSCE I WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W GRUDNIU 2016 R.

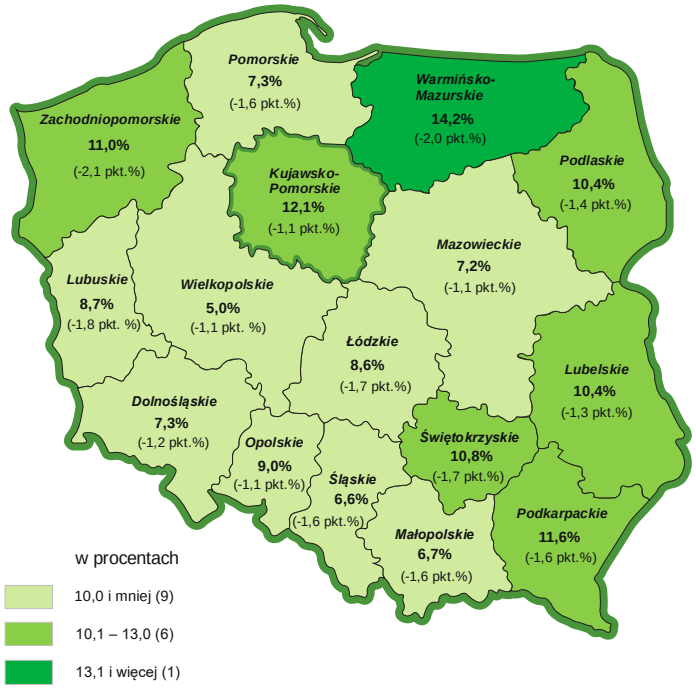

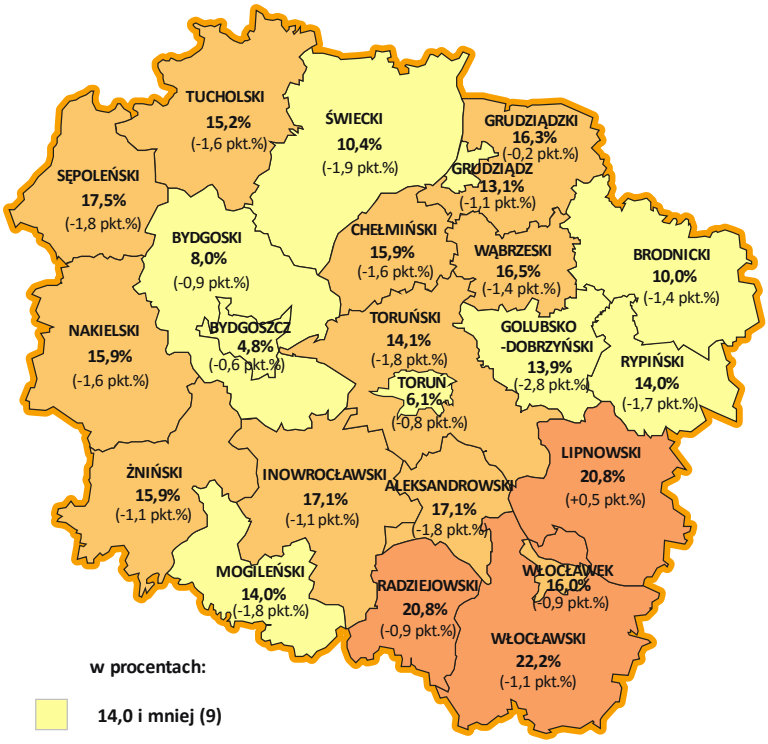

Polska: 8,3% (-1,4 pkt.%)

Województwo
Kujawsko-Pomorskie: 12,1% (-1,1 pkt.%)

(ZMIANA STOPY BEZROBOCIA DO STANU W KOŃCU GRUDNIA 2015 R.)

Źródło: Opracowanie własne WUP w Toruniu na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Główne wnioski z raportu

- W 2016 r. nastąpiła **poprawa sytuacji na wojewódzkim rynku pracy**. W sektorze przedsiębiorstw wzrosło przeciętne zatrudnienie (o 2,2%, do 248,4 tys. osób) oraz miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 3,6% do 3583,99 zł). W podmiotach zatrudniających min. jedną osobę liczba nowo utworzonych miejsc pracy była ponad dwukrotnie większą niż miejsc zlikwidowanych (23 425 nowo utworzone miejsca pracy, wobec 11 172 miejsc zlikwidowanych). Nieznacznie wzrosła także liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (o 0,3%). W regionie zmniejszył się także poziom bezrobocia rejestrowanego (spadek stopy bezrobocia o 1,1 pkt. proc.).
- Pomimo pozytywnych zmian w końcu grudnia 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych pozostawały **98 522 osób bezrobotnych**, a **stopa bezrobocia** wyniosła **12,1%**. Lokowało to region na 4. miejscu pod względem liczby bezrobotnych oraz 2. miejscu (po warmińsko-mazurskim) pod względem stopy bezrobocia w kraju. Cechą charakterystyczną bezrobotnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego jest niski poziom wykształcenia. W końcu 2016 r. **wykształcenia średniego nie miało 62,3% ogółu bezrobotnych**, było to o 7,9 pkt. proc. więcej niż średnio w Polsce.
- Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. **zarejestrowało się znacznie więcej bezrobotnych niż w Centralnej Bazie Ofert Pracy (CBOP) dostępnych było wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej** – 150 770 bezrobotnych wobec 114 111 miejsc.
- W populacji osób bezrobotnych najliczniej reprezentowane były (stan w końcu roku) osoby z zawodami należącymi do wielkich grup zawodów: ***pracownicy usług i sprzedawcy*** – **22,9%** ogółu bezrobotnych oraz ***robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*** – **22,1%.** Liczna grupa to także bezrobotni ***bez zawodu*** – **14,8%**.
- W 2016 r. określone w metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych kryteria dotyczące deficytowości spełniło 11 elementarnych grup zawodów (4-cyfrowy kod zawodu). Jako grupy zrównoważone wskazane zostały 3 grupy, a nadwyżkowe 24 grupy. Pozostałe grupy (390) miały nieokreślony status na rynku pracy. Dlatego, aby wskazać zawody deficytowe i nadwyżkowe w raporcie dodatkowo wykorzystano wyniki badania Barometr zawodów.
- W ramach monitoringu zawodów jako **zawody deficytowe** w 2016 r. wskazani zostali m.in. pracownicy branży informatycznej, w tym *projektanci aplikacji sieciowych i multimediów* oraz *pracownicy centrów obsługi telefonicznej*. Dodatkowo z przeprowadzonego Barometru zawodów wynika, że w 2017 r. problemów ze znalezieniem pracy nie powinni mieć: *mechanicy i automatycy*, *osoby związane z branżą transportową* (kierowcy, logistycy), *operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, spawacze*, *budowlańcy* oraz *pielęgniarki*. Przy czym należy zwrócić uwagę, że w poszukiwaniu pracownika ważną rolę odgrywa nie tylko posiadany przez kandydata do pracy zawód, ale także dodatkowe czynniki (gotowość do podjęcia pracy na proponowanych warunkach, doświadczenie zawodowe, aktualne uprawnienia zawodowe i cechy indywidualne).

- Grupami **zrównoważonymi** na wojewódzkim rynku pracy w 2016 r. byli: *kierownicy ds. finansowych, magazynierzy* i *operatorzy wprowadzania danych*. W ramach Barometru zawodów przewidywane jest, że w 2017 r. skala poszukujących pracy będzie zbliżona do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców w 69 grupach zawodów. Relacja pomiędzy dostępnymi zasobami a zapotrzebowaniem na pracowników będzie się równoważyć przede wszystkim wśród pracowników prac prostych, osób wykonujących zawody opiekuńcze, sprzedawców i kasjerów oraz służb mundurowych i pracowników ochrony.
- Zdefiniowane w monitoringu zawodów **warunki dotyczące nadwyżkowości** spełniły 24 elementarne grupy zawodów, z których najwyższą średniomiesięczną liczbę zarejestrowanych zaobserwowano w grupie *pomoce kuchenne* – 451 osób. Do grupy zawodów nadwyżkowych warto też zaliczyć **zawody, o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy** – niska szansa na uzyskanie oferty pracy w zawodzie. Sytuacja ta dotyczy w szczególności grupy wielkiej *rolników, ogrodników, leśników i rybaków*, w której jedno miejsce pracy średnio przypadało na 22 bezrobotnych. Nadwyżkowość tej grupy zawodów potwierdzają także wyniki Barometru zawodów, które dodatkowo wskazują, iż znaczne problemy ze znalezieniem pracy będą też mieli absolwenci najpopularniejszych kierunków kształcenia (*ekonomiści*, *pedagodzy*, *specjaliści administracji publicznej*, *pracownicy administracyjni i biurowi*).
- W 2016 r. **szkoły ponadgimnazjalne i wyższe z terenu województwa ukończyły 41 933 osoby.** Najliczniejszą grupą byli absolwenci szkół wyższych (38,6%). W regionie odnotowano znacznie niższy niż w kraju odsetek absolwentów kierunków technicznych (10,7% w województwie wobec 19,9% w kraju). Osoby kończące szkoły zawodowe (wszystkich typów) stanowiły 34,7%, a absolwenci liceów ogólnokształcących 26,8%. W ciągu roku liczba absolwentów zmniejszyła się we wszystkich typach szkół.
- Porównując dane dotyczące poziomu wykształcenia bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z danymi przekazanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat absolwentów, można zauważyć, że w końcu grudnia 2016 r. **w ewidencji osób bezrobotnych pozostawał średnio co 20. absolwent uczelni wyższej, co 16 absolwent liceów ogólnokształcących i 8. absolwent szkół zawodowych.**
- Niepokojącym zjawiskiem jest **niska zdawalność egzaminów zawodowych**. W województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2015/2016 egzaminy zawodowe średnio zdało 60,4% (rok wcześniej 63,4%) absolwentów szkół zawodowych.
- Na potrzeby monitoringu zawodów powiatowe urzędy pracy we wrześniu 2016 r. przeprowadziły badanie kwestionariuszowe wśród 1743 lokalnych pracodawców. We wszystkich powiatach województwa wskaźnik zatrudnienia netto przyjął wartość dodatnią co oznacza, że **w 2016 r. więcej było pracodawców, którzy zwiększyli zatrudnienie niż firm, które dokonały redukcji zatrudnienia**. Pracodawcy optymistycznie wypowiadali się także w kwestii planów zatrudnieniowych na rok 2017. W poszczególnych powiatach wskaźnik ten wynosił od 0,1 w powiecie brodnickim do 29,3 w powiecie sępoleńskim i 30,1 w Bydgoszczy.

Wstęp

Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest, zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.), **jednym z zadań samorządu województwa oraz powiatu w zakresie polityki rynku pracy**.

Monitoring zawodów przygotowywany jest **na podstawie zaleceń Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**, które w 2015 r. wprowadziło nową metodologię realizacji tego zadania. Nowa metodologia *„Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy"* przygotowana została na zlecenie Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych w Łodzi. Zgodnie z tym dokumentem monitoring zawodów, podobnie jak dotychczas, prowadzony jest na trzech poziomach terytorialnych: powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Jednakże wprowadzonych zostało szereg nowych rozwiązań, do których zaliczyć należy przede wszystkim zmianę:

- sposobu definiowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- zakresu wykorzystywanych źródeł danych,
- sposobu prezentacji wyników monitoringu.

Podstawowe definicje i cele monitoringu[1]

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych rozumiany jest jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Rozumiany w taki sposób **monitoring** zawodów deficytowych i nadwyżkowych **ma na celu**:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na powiatowym, wojewódzkim i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla przewidywania struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, wojewódzkim i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnych rynkach pracy,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

[1] *„Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy"*, Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych, Łódź 2012.

Zawody deficytowe to takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania grupy deficytowe zdefiniowano jako te, dla których średnioroczna liczba ofert pracy jest wyższa niż średnioroczna liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Grupy zrównoważone to te, dla których średnioroczna liczba ofert pracy jest zbliżona do średniorocznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. W ramach monitoringu zawodów przyjęto, że są to grupy, w których średnioroczna liczba ofert pracy jest niższa niż średnioroczna liczba bezrobotnych, długotrwałe bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Wykorzystywane źródła danych

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zawodów i specjalności określonych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 1145 z późn. zm.).

Podstawowym źródłem informacji odnośnie bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności są dane gromadzone w systemie Syriusz przez powiatowe urzędy pracy (PUP). W celu pełniejszej analizy lokalnego rynku pracy dodane zostały dwa nowe źródła danych – realizowane przez WUP badanie ofert pracy publikowanych w Internecie oraz prowadzone przez PUP badanie lokalnych pracodawców. Dodatkowo wykorzystywane są dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN o absolwentach i uczniach szkół ponadgimnazjalnych, a także dane GUS nt. absolwentów szkół wyższych.

Powyższe **dane są automatycznie przeliczane i udostępniane urzędom pracy w postaci tabel wynikowych** za pośrednictwem protokółu transferu plików (FTP) Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Częstotliwość prowadzenia monitoringu zawodów

Począwszy od 2015 r. w ramach monitoringu dostępne są **informacje sygnalne** za I i II półrocze danego roku, które zawierają rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Informacje te generowane są automatycznie, a następnie publikowane w ogólnopolskim serwisie **http://mz.praca.gov.pl**.

Dodatkowo przygotowywane są **raporty roczne**, które zawierają część opisową oraz roczne rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

1. Charakterystyka regionalnego rynku pracy

Zgodnie z dostępnymi danymi (za rok 2015) w województwie kujawsko-pomorskim **pracowało 707 068 osób**.[2] W porównaniu z rokiem wcześniejszym liczba pracujących wzrosła o 1,8% (w Polsce wzrost o 1,9%). Ponad połowa pracujących zatrudniona była w sektorze usług – 55,3% (w Polsce – 57,1%), w przemyśle i budownictwie zatrudnionych było 29,5% (w Polsce – 26,4%), natomiast w sektorze rolniczym – 15,2% (wobec 16,5% w Polsce).

W 2016 r. widoczna była **dalsza poprawa sytuacji na regionalnym rynku pracy**, przy czym zmiany te zachodziły wolniej niż w kraju. **Wzrosło przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**[3], które w 2016 r. wyniosło 248,4 tys. osób i było wyższe niż w roku poprzednim o 2,2% (w skali kraju odnotowano w tym zakresie wzrost o 2,8%). Zauważalny wzrost liczby pracujących dotyczył najliczniejszej z sekcji – przetwórstwo przemysłowe, w którym w 2016 r. pracowała prawie połowa pracujących w sektorze przedsiębiorstw (120,8 tys. osób – 48,6%, o 2,8% więcej niż w 2015 r.). Liczną grupę stanowiły także osoby pracujące w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (20,2%) oraz budownictwie (7,6%). Spadek przeciętnego zatrudnienia obserwować można było w informacji i komunikacji (o 15,5%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,9%).

W odniesieniu do roku wcześniejszego w omawianym sektorze nastąpił również **wzrost** (o 3,6%) **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto**, które w 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniosło 3583,99 zł, co stanowiło 83,8% średniego wynagrodzenia w kraju (przed rokiem 83,4%).

W ciągu roku **nieznacznie wzrosła też liczba podmiotów gospodarczych** zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON – 0,3% (w kraju wzrost o 1,3%). W końcu grudnia 2016 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego działalność gospodarczą prowadziło 194 099 podmiotów (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwo rolne). Sekcjami, w których działało najwięcej podmiotów były sekcje generujące największe zatrudnienie: handel; naprawa pojazdów samochodowych (48 834 podmioty), budownictwo (22 945 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (17 654 podmioty).

Zdecydowaną większość działających na terenie województwa podmiotów stanowiły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób – 95,5%. Blisko trzy czwarte mikroprzedsiębiorstw (72,6%) to osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Odsetek podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób wynosił 3,6%, a podmiotów zatrudniających powyżej 49 osób – 0,9% ogółu.

Z prowadzonego przez GUS badania popytu na pracę[4] wynika, że w 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim **utworzono ponad dwukrotnie więcej miejsc pracy niż zlikwidowano** (23 425 nowo utworzone miejsca pracy, wobec 11 172 miejsc zlikwidowanych). Największy przyrost wolnych miejsc pracy nastąpił w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (3290 więcej miejsc nowoutworzonych niż zlikwidowanych) oraz przetwórstwie przemysłowym (2695 więcej miejsc nowoutworzonych niż zlikwidowanych). Spadek miejsc pracy nastąpił w dwóch sekcjach: pozostała

[2] Dane łącznie z osobami pracującymi w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa.

[3] Dotyczy podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

[4] *Popyt na pracę w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r.*, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2017 r.

działalność usługowa (155 mniej miejsc nowo utworzonych niż zlikwidowanych) oraz górnictwo i wydobywanie (spadek o 12 stanowisk).

W Polsce w tym samym czasie utworzono o 334,5 tys. więcej nowych miejsc pracy niż ich zlikwidowano. Nowo utworzone miejsca pracy w naszym regionie stanowiły 3,8% ogółu nowo utworzonych miejsc w Polsce, natomiast miejsca zlikwidowane – 3,9% w ogólnej liczbie zlikwidowanych miejsc pracy.

W tym samym czasie do powiatowych urzędów pracy z terenu województwa kujawsko-pomorskiego zgłoszonych zostało **90 619 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.**[5] W ciągu roku liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zmniejszyła się o 4,9%, przy czym **spadek** ten dotyczył **miejsc aktywizacji zawodowej** (głównie staży) – 29,0%. W ciągu roku **wzrosła** natomiast **liczba wolnych miejsc pracy** (3,3%). W tym samym czasie w Polsce nastąpił wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej o 16,9%.

Niepokojącym zjawiskiem w województwie kujawsko-pomorskim jest utrzymujący się **niski poziom przedsiębiorczości**. W 2015 r. (dane najaktualniejsze) na 10 tys. mieszkańców przypadało 927 podmiotów. Było to o 162 podmioty mniej niż średnio w kraju.

Osoby zamieszkujące województwo kujawsko-pomorskie charakteryzują się także **niższą niż w kraju aktywnością na rynku pracy**. Zgodnie z prowadzonymi przez GUS wynikami badań aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) w IV kwartale 2016 r. wskaźnik zatrudnienia, wyrażony jako udział osób pracujących[6] w ogóle ludności w wieku 15 lat i więcej, wynosił dla województwa 50,8% i był o 2,4 pkt. proc. mniejszy niż w Polsce. Zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami, również w województwie kujawsko-pomorskim, widoczne jest zróżnicowanie tego wskaźnika ze względu na płeć. W IV kwartale 2016 r. w przypadku kobiet wyniósł on 42,7% (2,8 pkt. proc. mniej niż w kraju), a mężczyzn – 59,6% (2,0 pkt. proc. mniej niż w kraju).

[5] Zgodnie z objaśnieniami do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy wolnymi miejscami pracy i miejscami aktywizacji zawodowej są zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz miejsca aktywizacji zawodowej (stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac społecznie użytecznych).

[6] W Badaniach Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) do **pracujących** zalicza się wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  – z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  – z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
    · do 3 miesięcy,
    · powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymują wynagrodzenie.

2. Bezrobocie rejestrowane – podstawowe dane

W końcu grudnia 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim **zarejestrowanych pozostawało 98 522 bezrobotnych – o 8733 osoby (8,1%) mniej niż rok wcześniej** (w kraju spadek o 14,6%).

W tym samym okresie wojewódzka **stopa bezrobocia rejestrowanego** (charakteryzująca udział bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo) zmniejszyła się o 1,1 pkt. proc. i w końcu grudnia 2016 r. wyniosła **12,1%** (w kraju – 8,3%, spadek o 1,4 pkt. proc).

Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia (w %) w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2005-2016. Stan w końcu grudnia

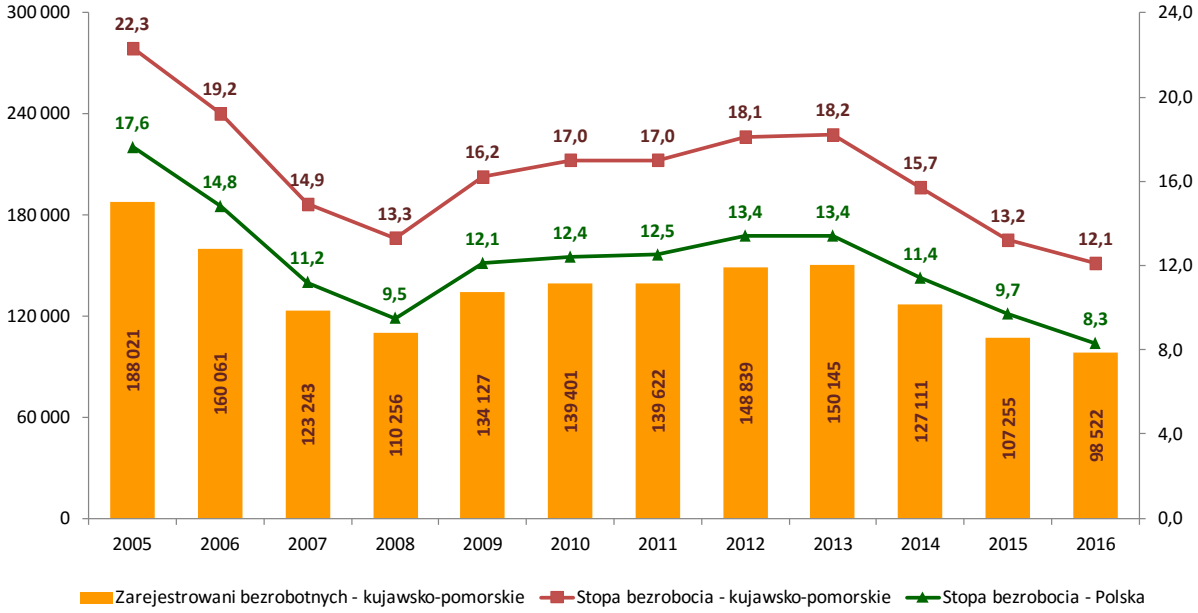

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 o rynku oraz danych GUS na temat stopy bezrobocia.

Pomimo zmniejszenia liczby bezrobotnych oraz spadku stopy bezrobocia w końcu 2016 r. województwo kujawsko-pomorskie zajmowało czwarte miejsce w kraju pod względem liczby bezrobotnych oraz drugie miejsce (po warmińsko-mazurskim) pod względem stopy bezrobocia.

Poziom bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa jest zróżnicowany. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych pozostawało w powiecie inowrocławskim (10 446 osób) oraz w Bydgoszczy (8012 osób) i Włocławku (7812 osób). Jednakże najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego (udział osób bezrobotnych wśród osób aktywnych zawodowo) odnotowano dla powiatów: włocławskiego (22,2%), radziejowskiego oraz lipnowskiego (w obu 20,8%). W regionie stopa bezrobocia niższa od średniej wojewódzkiej w omawianym okresie utrzymywała się w dwóch miastach na prawach powiatu – Bydgoszczy (4,8%) i Toruniu (6,1%) oraz w powiatach: bydgoskim (8,0%), brodnickim (10,0%) i świeckim (10,4%).

Mapa. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w końcu grudnia 2016 r.

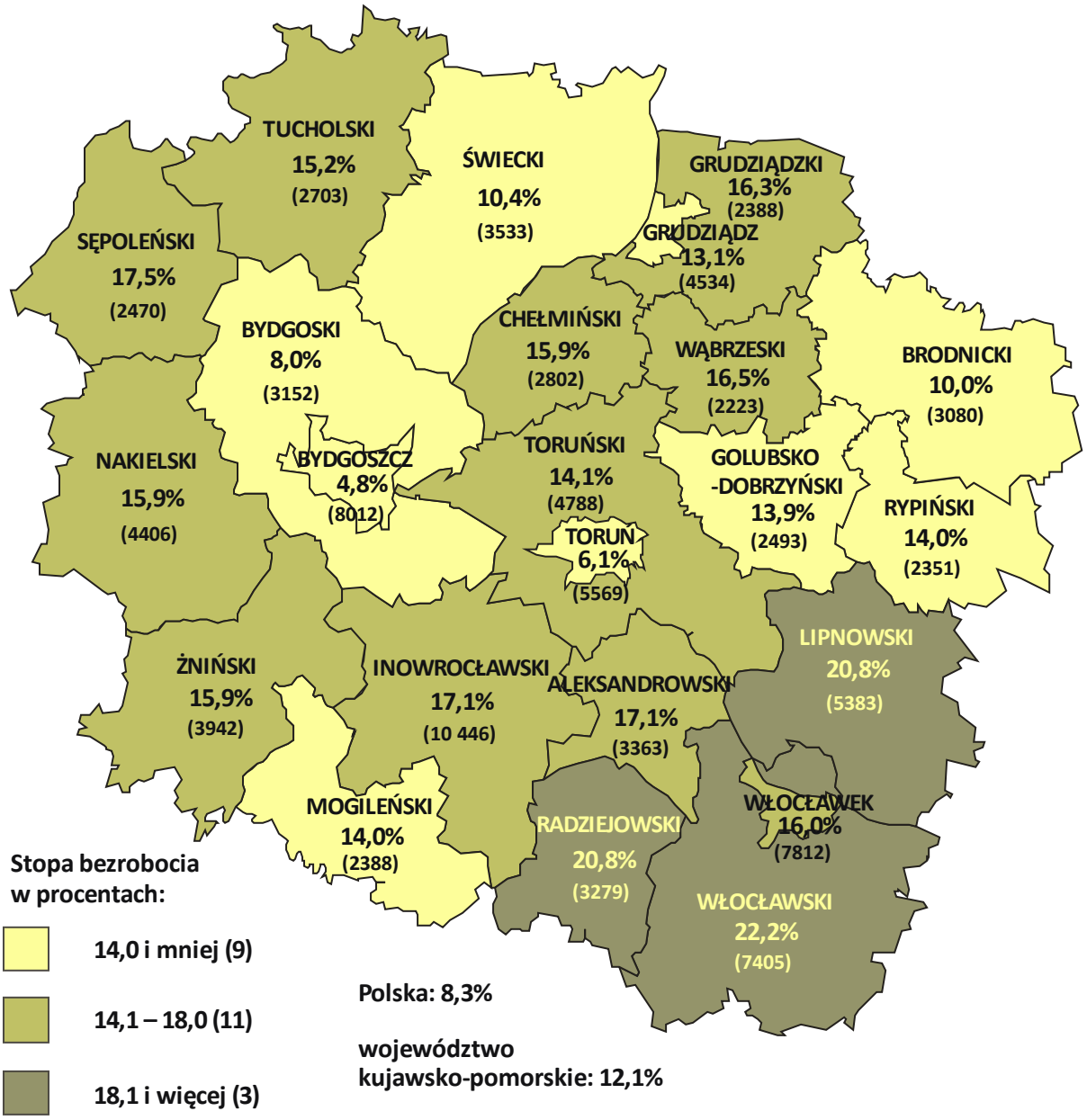

Źródło: Jak wyżej.

W końcu grudnia 2016 r. **większość bezrobotnych województwa stanowiły kobiety** (57,5% ogółu), wśród których 31,7% to osoby, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Mieszkańcy wsi stanowili 47,3% ogółu bezrobotnych w województwie. Osoby niepełnosprawne to 4,6% ogółu, a osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (tzw. absolwenci) – 3,6% całej populacji. W ciągu roku nie zmieniła się w istotny sposób struktura bezrobotnych pod względem cech społeczno-demograficznych. **Utrzymuje się wysoki udział grup, którym najtrudniej znaleźć pracę**. 86,9% wszystkich bezrobotnych to osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W grupie tej najliczniej reprezentowani byli długotrwale bezrobotni, którzy stanowili 59,3% ogółu bezrobotnych. Kwalifikacji zawodowych nie miało 35,9% zarejestrowanych.

W ciągu roku spadek liczebności odnotowano w większości kategorii bezrobotnych, niemniej jednak najbardziej widoczny był on wśród osób młodych (do 25 roku życia) – 16,6%. W porównaniu z grudniem 2015 r. wzrosła liczba kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (o 1,8%) oraz osób posiadających dziecko do 6 roku życia (o 1,2%).

Wykres 2. Najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie kujawsko-pomorskim w końcu grudnia 2016 r.

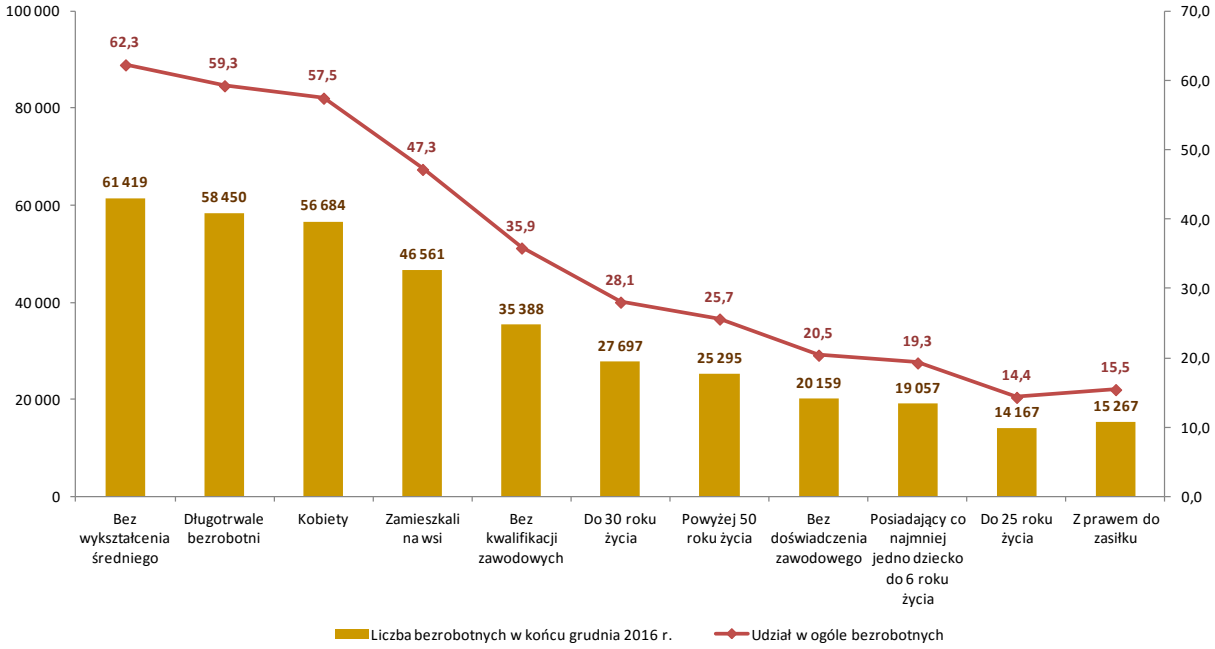

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

W końcu 2016 r. województwo kujawsko-pomorskie miało **najwyższy w Polsce odsetek bezrobotnych bez wykształcenia średniego** – 62,3%, o 7,9 pkt. proc. więcej niż średnia dla Polski. Niski poziom wykształcenia wśród bezrobotnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego jest pochodną struktury wykształcenia ludności. Jak wynika z badań BAEL w 2016 r. wykształcenia średniego nie miało 48,3% ludności województwa, o 4,7 pkt. proc. więcej niż średnia dla Polski.[7]

Wykres 3. Struktura (w %) bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim według wykształcenia. Stan w dniu 31.12.2016 r.

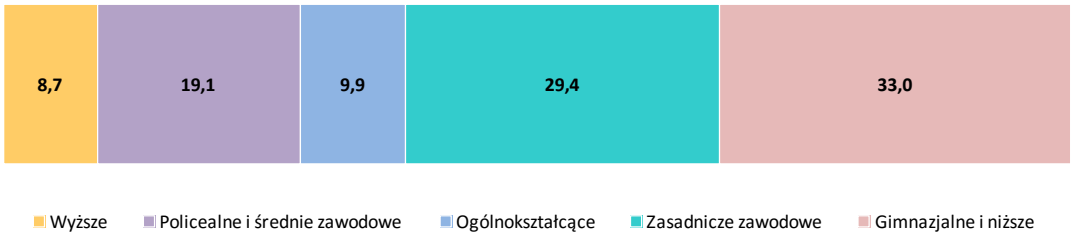

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1 – Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy, złącznik do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Warto zauważyć, że **osoby z niskim poziomem wykształcenia znacznie dłużej pozostają w ewidencji osób bezrobotnych**. W końcu 2016 r. udział bezrobotnych pozostających bez pracy najdłużej

[7] Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl.

(powyżej 24 miesięcy) wynosił od 15,7% wśród osób z wykształceniem wyższym do 26,6% wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i 28,8% w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym.

Wykres 4. Struktura (w %) bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim według czasu pozostawania bez pracy i poziomu wykształcenia. Stan w końcu 2016 r.

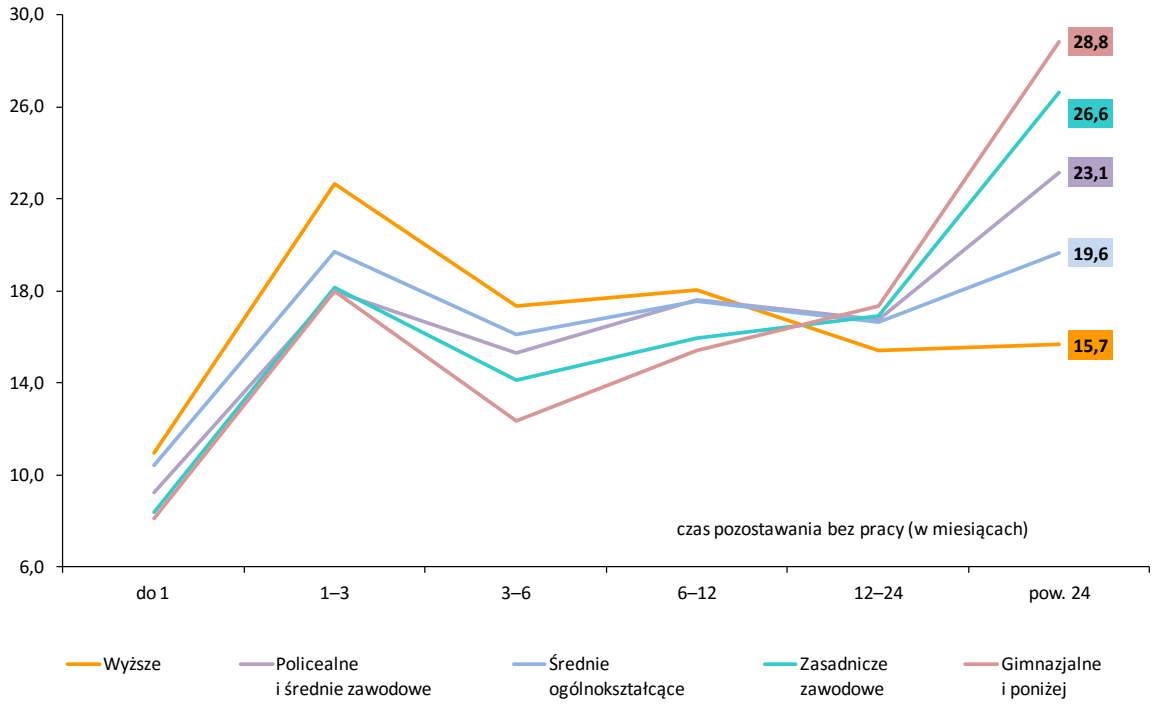

Źródło: Jak wyżej.

3. Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy i Internecie

Źródłem informacji o strukturze bezrobotnych oraz wolnych miejsc pracy są **dane udostępnione za pośrednictwem protokółu transferu plików (FTP) Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**. Do przygotowania zamieszczonych tam zestawień posłużyły dane z systemu Syriusz.

W statystyce rynku pracy **bezrobotni poprzednio pracujący** klasyfikowani są według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy, a **osoby dotychczas niepracujące** – zgodnie z zawodem wyuczonym (potwierdzonym świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego bądź kursowego).

Oddzielną grupę stanowią osoby **bez zawodu**. Od 2013 r. obejmuje ona tych, którzy jednocześnie spełniają dwa warunki – nie mają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i nie mają minimum 6-miesięcznej, udokumentowanej ciągłości pracy w jednym zawodzie. W latach poprzednich warunek drugi stanowił, że okres ten to minimum 1 rok.

Z uwagi na późniejszy okres generacji danych wartości liczbowe różnią się względem danych przekazywanych w sprawozdaniu MPiPS-01 o rynku pracy i załącznikach do tego sprawozdania.

W przypadku informacji o wolnych miejscach pracy uwzględnione zostały oferty pracy dostępne za pośrednictwem **Centralnej Bazy Ofert Pracy** (CBOP), która prowadzona jest przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.[8] CBOP to wspólna baza urzędów pracy, w której prezentowane są miejsca pracy niesubsydiowanej, pracy subsydiowanej oraz miejsca aktywizacji zawodowej zgłaszanych w ramach: staży, prac społecznie użytecznych i przygotowania zawodowego dorosłych. Dodatkowo zawarte są tam również oferty pracodawców krajowych, którzy poszukują pracowników z obszaru naszego kraju i tzw. rynku unijnego, a także oferty pracy przyjmowane do realizacji przez jednostki Ochotniczych Hufców Pracy oraz w ramach sieci EURES. [9]

W celu uzupełnienia informacji na temat zapotrzebowania na zawody na regionalnym rynku pracy dane o miejscach pracy zamieszczonych w CBOP rozszerzone zostały o wyniki badania ofert pracy publikowanych w Internecie.[10]

3.1. Nowe rejestracje osób bezrobotnych oraz dostępne miejsca pracy

Zgodnie z udostępnionymi danymi w 2016 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się znacznie więcej osób niż dostępnych było wolnych miejsc pracy – 150 770 bezrobotnych wobec 114 111 miejsc pracy i aktywizacji zawodowej dostępnych w CBOP (87,6%) oraz Internecie (12,4%).

Znaczna część miejsc ujętych w CBOP była subsydiowana – 33,3%. Miejscami subsydiowanymi są wszystkie miejsca aktywizacji zawodowej, takie jak: staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne oraz miejsca zatrudnienia subsydiowanego (w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego).

Największy niedobór miejsc pracy zaobserwowano w grupie *robotników przemysłowych i rzemieślników* (12 096 zarejestrowanych więcej niż dostępnych miejsc).

W czterech wielkich grupach zawodów było więcej miejsc pracy niż osób zgłaszających się do powiatowych urzędów pracy. Sytuacja ta dotyczyła:

- *pracowników wykonujących prace proste* (7133 miejsca więcej, udział miejsc subsydiowanych – 21,7%),
- *pracowników biurowych* (7092 miejsca więcej, udział miejsc subsydiowanych – 44,7%),
- *operatorów i monterów maszyn i urządzeń* (3954 miejsca więcej, udział miejsc subsydiowanych – 15,1%),
- *przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* (910 miejsc więcej, udział miejsc subsydiowanych – 14,5%).

[8] http://psz.praca.gov.pl/-/926922-centralna-baza-ofert-pracy-cbop-

[9] EURES jest siecią współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierającą mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym, w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego czyli w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii, Liechteinsteinie, a także w Szwajcarii.

[10] Badaniem objęte były oferty pracy dostępne na portalu Zielona Linia (zielonalinia.gov.pl). Dane z każdego poniedziałku i środy kwietnia oraz października 2015 r. gromadzone były w ogólnopolskim systemie WUP Viator. Zweryfikowane przez WUP ogłoszenia automatycznie uogólniane były dla I i II półrocza danego roku.

Wykres 5. Bezrobotni nowo zarejestrowani oraz dostępne miejsca pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów

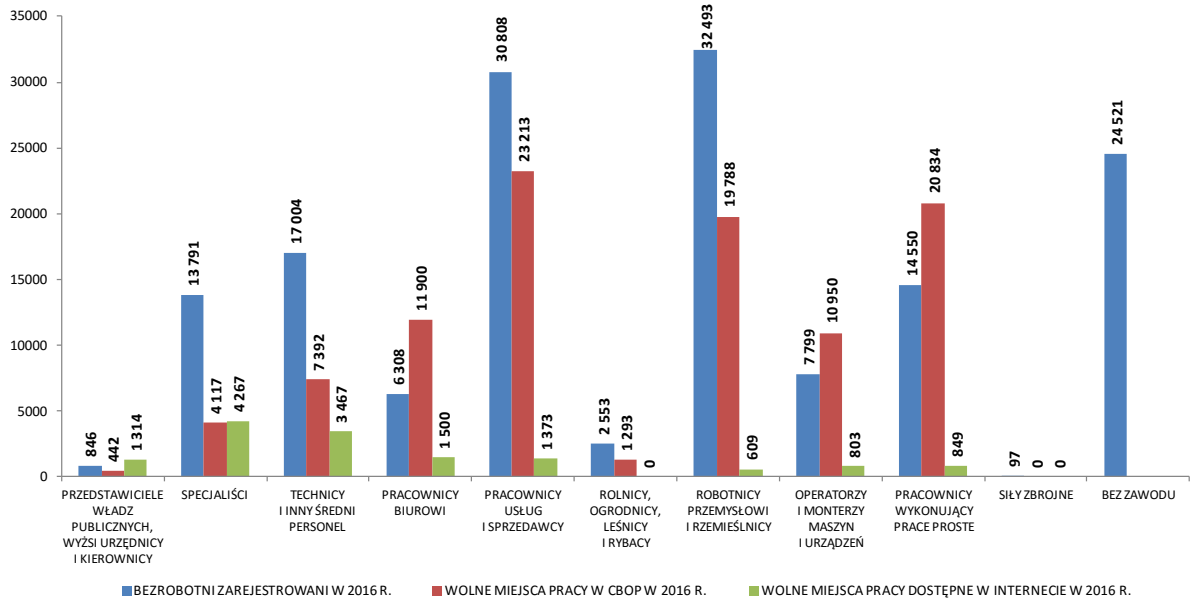

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz, w przypadku osób bez zawodu, Załącznika 3 – Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawód i specjalności, załącznik do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

3.2. Miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy, a w Internecie

W 2016 r. w CBOP zarejestrowanych zostało 99 929 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to ponad 7 razy więcej niż liczba miejsc pracy dostępnych w Internecie (14 182 miejsca).

W Internecie zdecydowanie częściej niż za pośrednictwie publicznych służb zatrudnienia poszukiwani byli *specjaliści* (30,1% wobec 4,1% w CBOP). Podobna sytuacja dotyczyła *techników i innego średniego personelu* oraz *przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników*, dla których miejsca pracy są prawie niedostępne w PUP.

Odwrotnie wygląda sytuacja *robotników przemysłowych i rzemieślników*, *pracowników usług i sprzedawców*, a także *pracowników wykonujących prace proste*. Dla tych grup miejsca pracy dostępne są głównie za sprawą urzędów pracy.

Zapotrzebowanie na *pracowników biurowych* jest podobne w obu porównywanych źródłach wolnych miejsc pracy (11,9% w CBOP i 10,6% w Internecie).

Zarówno w Internecie jak i urzędach pracy zaobserwowano znikomy popyt na pracę *rolników, ogrodników, leśników i rybaków* (1,3% w CBOP, w Internecie nie zgłoszono miejsc dla tej grupy).

Tabela 1. Miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy i w Internecie w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów

Nazwa grupy	Miejsca pracy i aktywizacji zawodowej			
	CBOP		Internet	
	liczba	%	liczba	%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	442	0,4	1 314	9,3
Specjaliści	4 117	4,1	4 267	30,1
Technicy i inny średni personel	7 392	7,4	3 467	24,4
Pracownicy biurowi	11 900	11,9	1 500	10,6
Pracownicy usług i sprzedawcy	23 213	23,2	1 373	9,7
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1 293	1,3	0	0,0
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	19 788	19,8	609	4,3
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	10 950	11,0	803	5,7
Pracownicy wykonujący prace proste	20 834	20,8	849	6,0
Razem	**99 929**	**100,0**	**14 182**	**100,0**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

3.3. Bezrobotni w końcu grudnia 2016 r. według zawodów

31 grudnia 2016 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko-pomorskiego pozostawało **83 910 bezrobotnych mających zawód i 14 628 osób bez zawodu**, co stanowiło odpowiednio 85,2% i 14,8% bezrobotnych. Bezrobotnymi bez zawodu były przede wszystkim osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (62,6%, 9164 osoby), średnim ogólnokształcącym (19,4%, 2844 osoby) oraz policealnym i średnim zawodowym (11,0%, 1610 osób).

Wykres 6. Bezrobotni w wielkich grupach zawodów w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w końcu 2016 r.

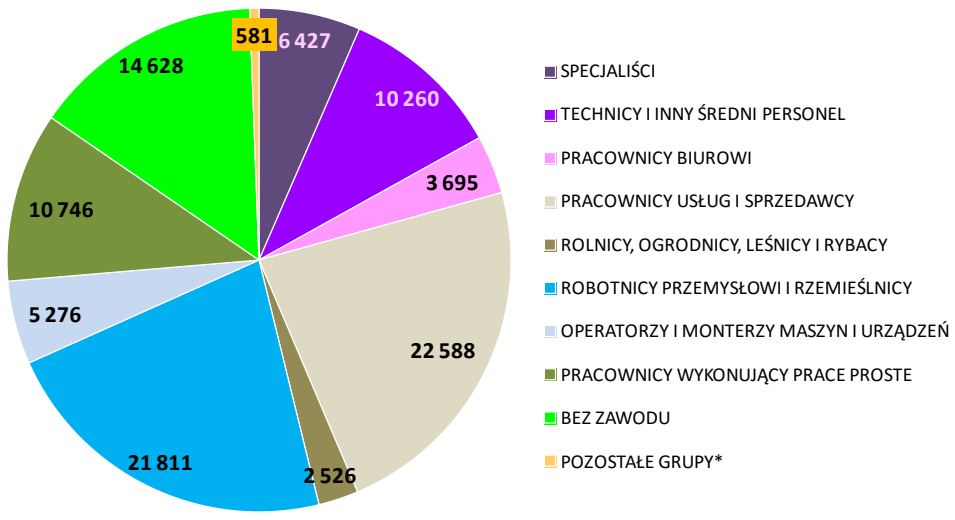

** Do pozostałych grup należą: siły zbrojne i przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy.*

Źródło: Jak wyżej.

W omawianym okresie, podobnie jak w latach wcześniejszych, w powiatowych urzędach pracy najliczniej reprezentowane były grupy: *pracowników usług i sprzedawców* (22,9%) oraz *robotników przemysłowych i rzemieślników* (22,1%).

Tabela 2. Bezrobotni według elementarnych grup zawodów w województwie kujawsko-pomorskim – stan w końcu 2016 r. (powyżej 1000 osób)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni - stan w dniu 31.12.2016 r.		
		ogółem	długotrwale bezrobotni	
			liczba	udział w ogółem
0000	Bez zawodu	14 628	9 422	64,4
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	11 652	7 296	62,6
5153	Gospodarze budynków	3 184	2 138	67,1
5120	Kucharze	3 045	1 978	65,0
7222	Ślusarze i pokrewni	2 360	1 417	60,0
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	2 215	1 302	58,8
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1 982	1 274	64,3
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	1 975	1 088	55,1
9112	Pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	1 964	1 389	70,7
7112	Murarze i pokrewni	1 891	1 045	55,3
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1 807	845	46,8
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1 661	1 215	73,1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 592	948	59,5
5141	Fryzjerzy	1 461	800	54,8
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1 419	707	49,8
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1 392	730	52,4
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1 169	844	72,2
7131	Malarze budowlani i pokrewni	1 031	645	62,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz, w przypadku długotrwale bezrobotnych bez zawodu, Załącznika 3 – Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawód i specjalności, załącznik do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

W większości wymienionych w tabeli 2 elementarnych grupach zawodów utrzymuje się wysoki poziom długotrwałego bezrobocia. Osoby z wymienionymi zawodami stanowiły 49,8% ogółu bezrobotnych mających zawód oraz 52,7% długotrwale bezrobotnych.

Wśród grup elementarnych o liczbie zarejestrowanych ogółem powyżej 100 osób na długotrwałe bezrobocie narażeni byli także:

- rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów – wskaźnik długotrwałego bezrobocia 82,5% (94 długotrwale bezrobotnych),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby – wskaźnik długotrwałego bezrobocia 80,6% (141 długotrwale bezrobotnych),
- pracownicy domowej opieki osobistej – wskaźnik długotrwałego bezrobocia 77,4% (161 długotrwale bezrobotnych),
- rolnicy upraw polowych – wskaźnik długotrwałego bezrobocia 74,0% (398 długotrwale bezrobotnych).

Należy zwrócić uwagę, że posiadanie przez bezrobotnego danego zawodu nie zawsze jest równoznaczne z umiejętnościami i możnością wykonywania określonej profesji. Najczęściej wynika to z długiej *przerwy w wykonywaniu zawodu* (41,9% ogółu bezrobotnych pozostaje w rejestrach powyżej roku), *braku odpowiednich uprawnień i świadectw kwalifikacyjnych* (35,9% bezrobotnych to osoby bez kwalifikacji zawodowych) oraz z *braku doświadczenia zawodowego* (20,5% bezrobotnych).[11]

Prawdopodobne jest też, że wysoki poziom bezrobocia w niektórych zawodach związany jest m.in. z wykonywaniem pracy nierejestrowanej (szara strefa). Jak wynika z badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, praca nierejestrowana często świadczona jest w takich obszarach, jak: prace i usługi remontowo-budowlane, opieka nad osobami zależnymi, prace domowe, korepetycje, prace ogrodniczo-rolne, handel, usługi krawieckie.[12]

3.4. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy i według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności

Cennym źródłem informacji o bezrobociu są także wyniki prowadzonego przez GUS Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Z uwagi na odmienną definicję osoby bezrobotnej[13] w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz BAEL badania te są porównywalne w ograniczonym zakresie.

[11] Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy, zbiorczo za 2016 r.

[12] *Praca nierejestrowana w Polsce w 2014 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016 r.

[13] W ramach BAEL do kategorii bezrobotnych zaliczane są osoby w wieku 15–74 lata, które spełniają jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (nie wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakiejkolwiek pracy przynoszącej dochód lub zarobek, tzn. nie były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, nie pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo nie prowadziły własnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, nie pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem),
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Przekazane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dane o strukturze zawodowej bezrobotnych według BAEL dotyczą jedynie osób poprzednio pracujących. Z danych tych wynika, że w 2016 r. w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało ponad dwukrotnie więcej bezrobotnych poprzednio pracujących niż wskazują na to badania BAEL.

Analizując struktury zawodowe bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy i bezrobotnych zgodnie z definicją BAEL można wskazać grupy, które były nadreprezentowane i niedoreprezentowane w urzędach pracy. Grupą wyraźnie nadreprezentowaną w urzędach pracy byli *pracownicy usług i sprzedawcy* (30,7% w PUP wobec 15,3% w BAEL) oraz *pracownicy wykonujący prace proste* (różnica o 10,6 pkt. proc.). Zgodnie z metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych może to wskazywać na to, że osoby z takimi zawodami rejestrują się w PUP lecz nie są zainteresowane podjęciem pracy lub pracują w „szarej strefie". Przy czym warto zauważyć, że liczne rejestracje w PUP tych osób mogą wynikać ze struktury wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dostępnych za pośrednictwem publicznych służb zatrudnienia. W 2016 r. w CBOP dla pracowników usług i sprzedawców dostępnych było 23 213 wolnych miejsc parcy i miejsc aktywizacji zawodowej (23,2% ogółu zgłoszonych miejsc), a dla pracowników wykonujących parce proste 20 834 miejsca (20,8% ogółu).

Grupą wyraźnie niedoreprezentowaną w PUP byli *technicy i inny średni personel* (5,4% w PUP wobec 24,5% w BAEL). Oznacza to, że osoby z zawodami należącymi do tej grupy najczęściej nie szukają pracy za pośrednictwem PUP.

Niezależnie od źródła danych duży udział wśród bezrobotnych stanowią *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*, przy czym grupa ta jest niedoreprezentowana w urzędach pracy (różnica o 9 pkt. proc.).

Tabela 3. Bezrobotni zarejestrowani i według BAEL w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów

Nazwa grupy	Bezrobotni poprzednio pracujący			
	PUP*		BAEL**	
	liczba	%	liczba	%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	839	1,0	0	0,0
Specjaliści	2 743	3,3	3 750	12,1
Technicy i inny średni personel	4 494	5,4	7 500	24,2
Pracownicy biurowi	5 630	6,8	1 000	3,2
Pracownicy usług i sprzedawcy	25 450	30,7	4 750	15,3
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1 359	1,6	500	1,6
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	17 972	21,7	9 500	30,6
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	6 293	7,6	500	1,6
Pracownicy wykonujący prace proste	18 203	21,9	3 500	11,3
Siły zbrojne	53	0,1	1 500	4,8
Razem	**83 034**	**100,0**	**32 500**	**100,0**

** średnia arytmetyczna ze stanów na koniec miesięcy*
*** średnia arytmetyczna z kwartałów*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

4. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

4.1. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w świetle nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów

W analizie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych uwzględniane są elementarne grupy zawodów, dla których wartość wskaźnika struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy jest wyższa niż decyl pierwszy (D_1).

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się poprzez łączne zastosowanie trzech wskaźników: dostępności ofert pracy, długotrwałego bezrobocia i płynności bezrobotnych.

Podstawowe zmienne wykorzystywane do budowy mierników używanych w monitoringu:

$\overline{B}_t^k$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
$\overline{O}_t^k$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t
B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t
DB_t^k – liczba długotrwale bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,
NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodników k w okresie t,

Wskaźnik struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy:

$$WS_t^k = \frac{\bar{B}_t^k + \bar{O}_t^k}{\bar{B}_t + \bar{O}_t} = \frac{\frac{\sum_{m=1}^{n} B_m^k}{n} + O_{t-1}^k + \frac{NO_t^k}{n}}{\bar{B}_t + \bar{O}_t} > D_1$$

Zastosowanie powyższego wskaźnika ma na celu wyłączenie z analizy elementarnych grup zawodów stanowiących znikomy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych i ofert pracy.

Wskaźnika dostępności ofert pracy:

$$B/O_t^k = \frac{\overline{B}_t^k}{\overline{O}_t^k}$$

Wskaźnik liczony jako: iloraz średniomiesięcznej liczby bezrobotnych w danej grupie zawodów, w badanym okresie i średniomiesięcznej liczby wolnych miejsc pracy dostępnych w PUP i Internecie w danej grupie zawodów, w badanym okresie. Miernik informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im niższa wartość wskaźnika, tym dostępność ofert pracy wyższa. **Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy.**

Miernik przyjmuje wartości z przedziału od zera do nieskończoności.

Wskaźnik = 0 – brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.

Wskaźnik < 1 – przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.

Wskaźnik > 1 – dostępność oferty pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.

Brak wartości – oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a grupa zawodów jest maksymalnie nadwyżkowa.

Wskaźnika długotrwałego bezrobocia:

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$$

Wartość wskaźnika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią długotrwale bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwale bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik przyjmuje wartości od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwale nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów jest długotrwale bezrobotnym).

Wskaźnik płynności bezrobotnych:

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

Wskaźnik < 1 – napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

Wskaźnik = 1 – odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.

Wskaźnik > 1 – odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek bezrobotnych w zawodzie k.

Brak wartości – napływ jest równy zeru.

Tabela 4. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody	Wskaźnik dostępności oferty pracy (B/O_t^k)	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (WDB_t^k)	Wskaźnik płynności bezrobotnych (WPB_t^k)
deficytowe	$B/O_t^k < 0{,}9$	$WDB_t^k \leq Me$[14] lub *brak wartości*	$WPB_t^k \geq 1$ lub *brak wartości*
zrównoważone	$0{,}9 \leq B/O_t^k \leq 1{,}1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub *brak wartości*	$WPB_t^k \geq 1$ lub *brak wartości*
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1{,}1$ lub *brak wartości*	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Źródło: *Nowa metodologia prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy.*

Powyższe założenia powodują, że **tylko nieznaczna liczba zawodów przynależy do zawodów deficytowych, zrównoważonych lub nadwyżkowych**. Pozostałe zawody mają status nieokreślony.

[14] Me – Mediana (wartość środkowa – 50% obserwacji ma wartość mniejszą, a 50% wartość większą).

Zgodnie z nową metodologią prowadzenia monitoringu zawodów jako **zawody deficytowe** określane są elementarne grupy zawodów, dla których liczba ofert pracy była wyższa niż liczba bezrobotnych ($B/O\,_t^k < 0{,}9$), odsetek długotrwale bezrobotnych był nieznaczny ($WDB\,_t^k \leq Me, lub\ brak\ wartości$), a odpływ bezrobotnych przewyższył ich napływ w danym okresie sprawozdawczym ($WPB\,_t^k \geq 1, lub\ brak\ wartości$). Powyższe warunki spełniło tylko 11 elementarnych grup zawodów.

Do grup deficytowych zaliczone zostały, aż cztery **grupy związane z branżą informatyczną**, z których najniższym wskaźnikiem dostępności ofert pracy (największą dostępność miejsc pracy) charakteryzowali się *projektanci aplikacji sieciowych i multimediów*.

Największa średniomiesięczna liczba miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczyła natomiast *pracowników centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)* – średnio w CBOP i Internet 67,67 miejsc miesięcznie. Miejsca pracy dla osób z takimi zawodami dostępne były głównie w Internecie – 92,3%. Często poszukiwani byli także *asystenci nauczycieli* (średnio w CBOP i Internet 47,25 miejsca miesięcznie), przy czym w grupie tej większość stanowiły miejsca subsydiowane (78,34%).

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów deficytowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki		
		bez-robotnych	miejsc pracy i aktywizacji zawodowej	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych
deficyt						
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediów	0,42	12,00	0,03	x	1,00
2295	Optometryści	0,17	3,67	0,05	x	1,00
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	5,92	67,67	0,09	0,00	1,00
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,33	3,08	0,11	x	1,33
2511	Analitycy systemów komputerowych	4,42	23,50	0,19	50,00	2,40
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	1,08	4,08	0,27	0,00	1,00
3514	Technicy sieci internetowych	3,08	6,75	0,46	25,00	1,00
2212	Lekarze specjaliści	2,00	4,08	0,49	0,00	1,13
2353	Lektorzy języków obcych	4,17	6,08	0,68	33,33	1,10
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani*	16,25	22,58	0,72	46,67	1,09
5312	Asystenci nauczycieli	40,00	47,25	0,85	36,36	1,01

** dane statystyczne w tej grupie dotyczą zawodu hostessa.*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Grupy zrównoważone to takie, w których liczba ofert pracy była zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ($0{,}9 \leq B/O\,_t^k \leq 1{,}1$), odsetek bezrobotnych długotrwale był nieznaczny ($WDB\,_t^k \leq Me$), a odpływ bezrobotnych przewyższał ich napływ w danym okresie sprawozdawczym ($WPB\,_t^k \geq 1$). W 2016 r. tylko trzy grupy spełniły te warunki.

Tabela 6. Elementarne grupy zawodów zrównoważonych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki		
		bez-robotnych	miejsc pracy i aktywizacji zawodowej	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych
1211	Kierownicy do spraw finansowych	17,50	18,92	0,93	38,89	1,04
4321	Magazynierzy i pokrewni	878,92	928,58	0,95	51,15	1,09
4132	Operatorzy wprowadzania danych	9,67	8,83	1,09	22,22	1,06

Źródło: Jak wyżej.

Zgodnie ze stosowaną od 2016 r. definicją **zawody nadwyżkowe** charakteryzują się niższym zapotrzebowaniem niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie ($B/O\,_t^k > 1{,}1, lub\ brak\ wartości$), relatywnie wysokim poziomem długotrwałego bezrobocia ($WDB\,_t^k > Me$) oraz napływem bezrobotnych wyższym niż odpływ bezrobotnych ($WPB\,_t^k < 1$).

Tabela 7. Elementarne grupy zawodów nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki		
		bez-robotnych	miejsc pracy i aktywizacji zawodowej	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych
nadwyżka						
5152	Pracownicy usług domowych	23,58	0,17	141,50	56,52	0,95
7314	Ceramicy i pokrewni	96,67	1,33	72,50	69,16	0,93
3253	Optycy okularowi	5,67	0,08	68,00	57,14	0,67
8154	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych	26,67	0,42	64,00	75,86	0,85
7316	Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	244,33	5,17	47,29	66,93	1,00
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	21,75	0,75	29,00	54,17	0,67
3214	Technicy medyczni i dentystyczni	30,00	1,17	25,71	55,17	0,98
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	20,50	0,92	22,36	57,89	0,94
2113	Chemicy	67,33	3,58	18,79	53,13	0,99
4419	Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	85,42	10,25	8,33	53,75	0,91
1411	Kierownicy w hotelarstwie	11,42	1,42	8,06	54,55	0,85
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	18,08	2,92	6,20	61,54	0,97
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	85,17	15,92	5,35	56,52	0,96
7543	Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych	12,42	2,33	5,32	72,73	0,93
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	11,75	2,25	5,22	66,67	0,96
3341	Kierownicy biura	7,58	1,50	5,06	55,56	0,92
9412	Pomoce kuchenne	450,67	108,00	4,17	60,92	1,00
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	362,17	158,42	2,29	54,26	1,00
9311	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	3,92	2,50	1,57	60,00	0,60
3353	Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych	5,50	3,75	1,47	83,33	0,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W 2016 r. jako grupy zawodów nadwyżkowych zaklasyfikowane zostały 24 grupy. Najwyższym wskaźnikiem dostępności ofert pracy (najniższa dostępność miejsc pracy) charakteryzowali się *pracownicy usług domowych*.

Największa średniomiesięczna liczba zarejestrowanych pozostawała w grupach: *pomoce kuchenne* (średnio 451 osób), *kasjerzy i sprzedawcy biletów* (średnio 362 osoby) oraz *szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni* (średnio 244 osoby). W pozostałych grupach nadwyżkowych średniomiesięczna liczba zarejestrowanych nie przekroczyła 100 osób.

Z uwagi na brak miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej cztery grupy sklasyfikowane zostały jako zawody maksymalnie nadwyżkowe.

Tabela 8. Elementarne grupy zawodów maksymalnie nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki		
		bez-robotnych	miejsc pracy i aktywizacji zawodowej	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych
maksymalna nadwyżka						
2636	Duchowni i osoby konsekrowane	3,42	0,00	x	100,00	0,86
7117	Monterzy budownictwa wodnego	9,42	0,00	x	63,64	0,67
7535	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni	14,25	0,00	x	85,71	0,88
7536	Obuwnicy i pokrewni	61,33	0,00	x	67,16	0,96

Źródło: Jak wyżej.

Do grupy zawodów nadwyżkowych warto też zaliczyć **zawody, o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy** – niska szansa na uzyskanie oferty pracy w zawodzie. Sytuacja ta dotyczy w szczególności grupy wielkiej *rolników, ogrodników, leśników i rybaków*, w której wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy wyniósł 21,96. Oznacza to, że jedno miejsce pracy w tej grupie przypadało na 22 bezrobotnych. Dla porównania w drugiej, co do wielkości tego wskaźnika, grupie *robotników przemysłowych i rzemieślników* wskaźnik ten osiągnął wartość 9,06.

4.2. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w świetle badania Barometr zawodów

W poszukiwaniu pracownika ważną rolę odgrywa nie tylko posiadany przez kandydata do pracy zawód, ale także dodatkowe czynniki: gotowość do podjęcia pracy na proponowanych warunkach, doświadczenie zawodowe, aktualne uprawnienia zawodowe i cechy indywidualne. Zagadnienia te są często niemierzalne, przez co nie mają odzwierciedlenia w danych ilościowych. Dlatego wnioskując na temat zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych watro posługiwać się nie tylko danymi zastanymi, ale także wynikami jakościowego badania jakim jest Barometr

zawodów.[15] Celem badania **Barometr zawodów**, zrealizowanego w 2016 r. po raz drugi we wszystkich województwach, było określenie zapotrzebowania na pracowników określonych profesji na lokalnych i regionalnym rynku pracy w oparciu o wiedzę pracowników powiatowych urzędów pracy.

Głównym **efektem badania były informacje o grupach zawodów, w których w 2017 r. mogą wystąpić problemy z pozyskaniem pracowników oraz grup charakteryzujących się nadwyżką osób poszukujących pracy**. We wrześniu i październiku 2016 r. w 20 powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego odbyły się panele eksperckie, które oceniały przewidywaną sytuację na rynku pracy w poszczególnych grupach zawodów. Łącznie w panelach uczestniczyło 124 pracowników urzędów pracy.

Z uwagi na rozbudowaną strukturę „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy" (ponad 2300 zawodów), **ocenie podlegały zawody najczęściej występujące na rynku pracy**. Na podstawie podobieństwa wykonywanych zadań zostały one zgrupowane w 165 grup, których nazwy nie odpowiadają grupom określonym w Klasyfikacji.

W województwie kujawsko-pomorskim (co oznacza, że dana grupa zawodów oceniona została w przynajmniej 12 powiatach) 40 grup zawodów wskazanych zostało jako takie, w których w 2017 r. będzie brakować chętnych do pracy. Powodami przewidywanego deficytu pracowników najczęściej są: niski poziom wynagrodzeń, trudne warunki pracy, konieczność posiadania specjalistycznych uprawnień, brak specjalistów oraz doświadczenia zawodowego. Wśród **zawodów deficytowych** znaleźli się między innymi:

- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, spawacze, branża transportowa (wymagane uprawnienia oraz doświadczenie zawodowe),
- inżynierowie budownictwa i inżynierowie mechanicy, specjaliści ds. produkcji, automatycy i robotycy, operatorzy obrabiarek skrawających (wymagana znajomość nowoczesnych technologii),
- pielęgniarki, cieśle, dekarze, nauczyciele przedmiotów zawodowych (brak specjalistów, częściowo spowodowany osiąganiem, przez osoby wykonujące zawód, wieku emerytalnego),
- branża budowlana, mechanicy maszyn i urządzeń, mechanicy pojazdów samochodowych, blacharze i lakiernicy, fryzjerzy, kosmetyczki (wynagrodzenia nieadekwatne do korzyści wynikających z pracy w szarej strefie oraz świadczeń socjalnych),
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży, pracownicy przetwórstwa metali, kucharze, piekarze (trudne warunki pracy, praca w systemie zmianowym, często niski poziom wynagrodzeń),
- pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy, przedstawiciele handlowi (niezbędne predyspozycje psychofizyczne, wynagrodzenie uzależnione od wyników sprzedaży).

[15] Szczegóły dotyczące badania oraz wyniki *Barometru zawodów* dla wszystkich województwa i powiatów w kraju dostępne są na ogólnopolskiej stronie barometru: https://barometrzawodow.pl/. Raport dla województwa kujawsko-pomorskiego dostępny jest też na stronie internetowej WUP w Toruniu (www.wup.torun.pl) w zakładce Publikacje/Publikacje dotyczące rynku pracy.

Badanie potwierdziło także duże **zapotrzebowanie na specjalistów z branży informatycznej**, przy czym specjaliści tacy poszukiwani są przede wszystkim w Bydgoszczy, co wynika z prężnego rozwoju tego miasta jako centrum informatycznych usług outsourcingowych. Od osób podejmujących pracę w wymienionym sektorze wymagana jest bardzo dobra znajomość języków obcych.

W większości przypadków od kandydatów do pracy wymagane jest posiadanie aktualnych uprawnień (m.in. spawalniczych, elektrycznych, Świadectw Kwalifikacji Zawodowej Kierowcy) i badań lekarskich. W zawodach technicznych przeszkodą w podjęciu zatrudnienia jest długa przerwa w wykonywaniu zawodu i związana z tym dezaktualizacja kwalifikacji oraz częsty brak umiejętności obsługi komputera, a także nowoczesnych maszyn (w tym maszyn sterowanych numerycznie).

W prawie połowie ocenianych grup zawodów (69) przewidywano, że relacja pomiędzy dostępnymi zasobami a zapotrzebowaniem na pracowników będzie **w równowadze**. Sytuacja ta dotyczy przede wszystkim pracowników prac prostych, osób wykonujących zawody opiekuńcze, sprzedawców i kasjerów oraz służb mundurowych i pracowników ochrony.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku **nadwyżka pracowników** prognozowana jest w 13 grupach zawodów. Dostępność miejsc pracy w tych grupach jest zdecydowanie mniejsza od liczby osób, które chciałyby i mogłyby podjąć pracę. Głównymi powodami nadwyżki pracowników są:

- masowe kształcenie – ekonomiści, pedagodzy, pracownicy administracji publicznej, pracownicy administracyjni i biurowi, specjaliści technologii żywności i żywienia, pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej (w tej grupie duży problem stanowi brak lub słaba znajomość języków obcych),
- ograniczone zapotrzebowanie – filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy, plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków, pracownicy ds. ochrony środowiska i BHP (częstą barierą w podjęciu zatrudnienia przez te osoby jest brak doświadczenia zawodowego i ewentualnych uprawnień do samodzielnego wykonywania zawodu), biolodzy, biotechnolodzy i biochemicy, rolnicy i hodowcy,
- zdezaktualizowane lub zbyt ogólne kwalifikacje zawodowe – inżynierowie chemicy i chemicy.

Prognoza regionalnego rynku pracy na 2017 rok w znacznej mierze jest zbieżna z wynikami ubiegłorocznego badania. Przy czym za deficytowe uznano dodatkowo grupy zawodów związanych z mechaniką i elektromechaniką (rok wcześniej grupy te były uznane za zrównoważone). Pracownicy powiatowych urzędów pracy częściej też wskazywali na deficyt pielęgniarek i położnych oraz lekarzy.

Wyniki barometru zawodów dla województwa kujawsko-pomorskiego są uogólnieniem ocen ze wszystkich powiatów województwa co sprawia, że sytuacja konkretnej grupy zawodów w poszczególnych powiatach może różnić się od tendencji wojewódzkiej. Dlatego ważne jest aby korzystać nie tylko z wyników wojewódzkich, ale i powiatowych. Wyniki Barometru zawodów dla wszystkich województw i powiatów w kraju dostępne są w ogólnopolskiej serwisie internetowym barometru: http://barometrzawodow.pl/.

5. Analiza rynku edukacyjnego

Analiza rynku edukacyjnego została przeprowadzona na podstawie informacji przekazanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które zawierały dane:

- z Systemu Informacji Oświatowych o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2015/2016 oraz o uczniach w roku szkolnym 2016/2017 (zgodnie ze stanem w dniu 30.09.2016 r.);
- z Głównego Urzędu Statystycznego na temat absolwentów szkół wyższych w roku akademickim 2015/2016 oraz studentach w roku akademickim 2016/2017 (zgodnie ze stanem w dniu 30.11.2016 r.).

W celu zobrazowania sytuacji absolwentów na rynku pracy powyższe dane odniesione zostały do informacji o bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

W 2016 r. szkoły ponadgimnazjalne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ukończyły 25 764 osoby, a szkoły wyższe – 16 169 osób.

Tabela 9. Absolwenci w roku szkolnym 2015/2016 oraz szkoły, uczniowie i studenci w roku szkolnym 2016/2017 w województwie kujawsko-pomorskim

Typ szkoły	Liczba placówek	Absolwenci w roku szkolnym 2015/2016		Uczniowie w roku szkolnym 2016/2017
		ogółem	kobiety	
Szkoła policealna	170	4 093	3 230	14 024
Technikum	138	6 529	2 784	29 295
Zasadnicza szkoła zawodowa	117	3 801	1 379	11 326
Czteroletnie liceum plastyczne	3	69	57	306
Policealna szkoła artystyczna	1	6	6	19
Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	2	26	18	222
Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	3	13	12	254
Szkoła pomaturalna bibliotekarska	1	0	0	42
Szkoły zawodowe razem	**435**	**14 537**	**7 486**	**55 488**
Liceum ogólnokształcące	240	11 227	6 712	34 166
Szkoły ponadgimnazjalne razem	**675**	**25 764**	**14 198**	**89 654**
Szkoły wyższe (siedziba na terenie województwa)	18	16 169	11 123	59 341
Ogółem	**693**	**41 933**	**25 321**	**148 995**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej o absolwentach i uczniach szkół ponadgimnazjalnych oraz danych GUS o absolwentach i studentach szkół wyższych.

Wśród absolwentów największy udział miały osoby kończące szkoły wyższe (38,6%, w Polsce 44,4%). Osoby kończące szkoły zawodowe (wszystkich typów) stanowiły 34,7% (w Polsce 30,0%), a liceów ogólnokształcących 26,8% (w Polsce 25,6%) absolwentów w roku szkolnym 2015/2016.

Wykres 7. Struktura (w %) absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według poziomu kształcenia

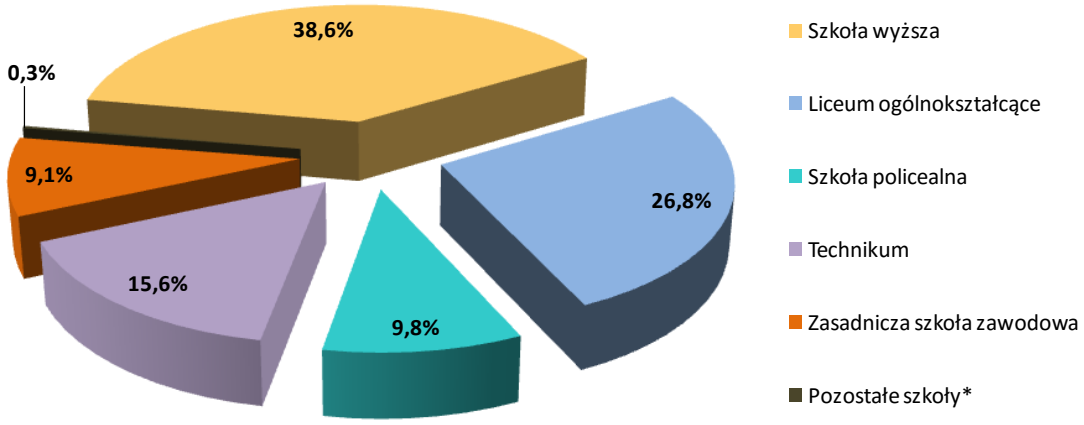

** Do pozostałych szkół należą: czteroletnie liceum plastyczne, policealna szkoła artystyczna, sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia, sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych.*

Źródło: Jak wyżej.

W odniesieniu do roku szkolnego 2014/2015 liczba absolwentów zmniejszyła się we wszystkich typach szkół. Największa względna zmiana dotyczyła szkół policealnych, które ukończyło o 14,1% (673 osoby) mniej.

Tabela 10. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2015 i 2016

Typ szkoły	2015	2016		
		razem	zmiana do 2015	
			liczba	%
Szkoły policealne	4 766	4 093	-673	-14,1
Technika	6 871	6 529	-342	-5,0
Zasadnicze szkoły zawodowe	4 020	3 801	-219	-5,4
Licea ogólnokształcące	12 023	11 227	-796	-6,6
Szkoły wyższe	17 505	16 169	-1 336	-7,6

Źródło: Jak wyżej.

W roku akademickim 2016/2017 na uczelniach z terenu województwa studiowało 59 341 osób. Przeważały osoby studiujące w systemie stacjonarnym (62,3%). Największą uczelnią w regionie pozostaje Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, na którym studiowało 24 469 osób (41,2% studentów w województwie). Na drugiej, co do wielkości uczelni – Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – studiowało 8093 osób (13,6%).

W roku szkolnym 2016/2017 w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie województwa kształciły się 89 654 osoby, z których: 72,3% uczyła się w szkołach dla dzieci i młodzieży, a 27,7% w szkołach dla dorosłych.

5.1. Absolwenci szkół wyższych

Absolwenci **kończący w 2016 r. szkoły wyższe** (16 169 osób) **reprezentowali głównie kierunki związane z *biznesem, prawem i administracją*** (26,4%). Zdecydowanie mniejszą popularnością cieszyły się kierunki techniczne. Kierunki związane z *techniką*, *przemysłem i budownictwem* w 2016 r. ukończyło 1738 osób – 10,7%. Był to najniższy odsetek w Polsce, gdzie średnio kierunki techniczne kończyło 19,9% absolwentów.[16]

Ponad **2/3** (68,8%) absolwentów szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim stanowiły **kobiety**. W poszczególnych grupach udział kobiet wynosił od 15,1% w grupie *technologie teleinformacyjne* do 81,5% w grupie *zdrowie i opieka społeczna* oraz 86,1% w grupie *kształcenie*.

Wykres 8. Absolwenci szkół wyższych w roku akademickim 2015/2016 w województwie kujawsko-pomorskim według grup kształcenia

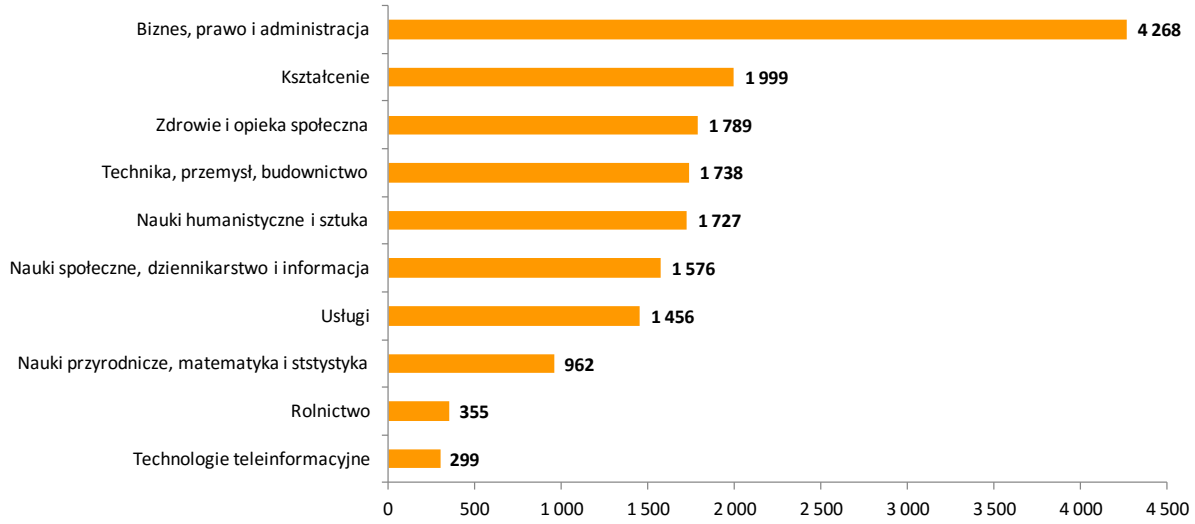

Źródło: Opracowanie własne na danych z GUS na temat absolwentów szkół wyższych.

Absolwenci szkół wyższych w 2016 r. **najczęściej kończyli** takie kierunki jak:

- pedagogika (1559 osób),
- zarządzanie (1199 osób),
- finanse i rachunkowość (1075 osób),
- administracja (1003 osoby),
- fizjoterapia (483 osoby),
- bezpieczeństwo wewnętrzne (456 osób),
- budownictwo (418 osób),
- ekonomia (404 osoby),
- prawo (404 osoby).[17]

[16] Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl.

[17] Szczegółowe informacje nt. bezrobocia wśród absolwentów regionalnych uczelni wyższych prezentować będzie opracowanie WUP w Toruniu pt.: *„Bezrobotni absolwenci szkół wyższych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r."* Elektroniczna wersja publikacji będzie dostępna w IV kwartale 2017 r. na stronie internetowej www.wup.torun.pl w zakładce Publikacje/Publikacje dotyczące rynku pracy.

5.2. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych[18]

Począwszy od roku szkolnego 2014/2015 w Systemie Informacji Oświatowej zmieniony został sposób prezentowania danych dotyczących absolwentów według zawodów. Aktualnie **jako absolwenci w danym zawodzie wykazywane są jedynie osoby, które zdały egzaminy zawodowe i uzyskały, wydany przez Okręgową Komisję Edukacyjną, dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe**. Wcześniej jako absolwenci w poszczególnych zawodach wykazywane były wszystkie osoby, które ukończyły kształcenie w danym zawodzie.

Tabela 11. Zdawalność egzaminów zawodowych w województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2015/2016 według typów szkół

Typ szkoły	Absolwenci w roku szkolnym 2015/2016		
	ogółem	ze zdanym egzaminem zawodowym	
		liczba	udział w ogółem
Szkoła policealna	4 093	2 478	60,5
Technikum	6 529	4 087	62,6
Zasadnicza szkoła zawodowa	3 801	2 108	55,5
Czteroletnie liceum plastyczne	69	69	100,0
Policealna szkoła artystyczna	6	6	100,0
Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	26	26	100,0
Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	13	13	100,0
Szkoły zawodowe razem	**14 537**	**8 787**	**60,4**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej o absolwentach i uczniach szkół ponadgimnazjalnych.

Z powyższego zestawiania wynika, że **w roku szkolnym 2015/2016 kwalifikacje zawodowe zdobyło 60,4% absolwentów szkół zawodowych** (rok wcześniej 63,4%). Pozostałe osoby nie zdały egzaminów zawodowych bądź nie przystąpiły do tych egzaminów. Egzaminy zawodowe najczęściej zdawali absolwenci szkół artystycznych oraz technikum. Znacznie gorzej wyglądała sytuacja w zasadniczych szkołach zawodowych, w których zawód zdobyła połowa absolwentów.

W 2016 r. **szkoły policealne ukończyły 4093 osoby** (14,1% mniej niż rok wcześniej). Egzamin zawodowy zdało 60,5% ogółu absolwentów, najczęściej w zawodach: *opiekun medyczny* (450 osób), *technik usług kosmetycznych* (267 osób) oraz *technik masażysta* (222 osoby). Osoby z tymi trzema zawodami to 37,9% absolwentów szkół policealnych, którzy zdali egzamin zawodowy.

W tym samym roku **technika ukończyło 6529 osób, z których 62,6% zdało egzamin zawodowy**. Absolwenci techników najczęściej nabywali kwalifikacje w takich profesjach jak:

- technik ekonomista – 558 osób,
- technik informatyk – 479 osób,
- technik żywienia i usług gastronomicznych – 344 osoby,

[18] Szczegółowe informacje nt. bezrobocia wśród absolwentów regionalnych szkół ponadgimnazjalnych prezentować będzie opracowanie WUP w Toruniu pt.: *„Bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r."* Elektroniczna wersja publikacji będzie dostępna w IV kwartale 2017 r. na stronie internetowej www.wup.torun.pl w zakładce Publikacje/Publikacje dotyczące rynku pracy.

- technik hotelarstwa – 278 osób,
- technik pojazdów samochodowych – 260 osób,
- technik logistyk – 243 osoby.

Osoby kończące naukę w tych dwóch zawodach stanowiły 52,9% absolwentów techników ze zdanym egzaminem zawodowym. W porównaniu z rokiem szkolnym 2014/2015 liczba absolwentów techników zmniejszyła się o 5,0%.

Zasadnicze szkoły zawodowe ukończyło 3801 osób, z czego 55,5% uzyskało kwalifikacje zawodowe. Absolwentami tego typu szkół najczęściej byli: *sprzedawcy* (446 osób), *kucharze* (401 osób), *fryzjerzy* (209 osób) i *mechanicy pojazdów samochodowych* (208 osób). W ciągu roku liczba absolwentów zasadniczych szkół zawodowych zmniejszył się o 5,4%.

5.3. Absolwenci na wojewódzkim rynku pracy

W końcu 2016 r. w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało **3525 bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki** – 3,6% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej 4,1%).

Bezrobotni absolwenci (osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki) **charakteryzują się zdecydowanie wyższym poziomem wykształcenia niż ogół bezrobotnych**. W ogóle bezrobotnych najliczniejszą grupą były osoby z wykształceniem *gimnazjalnym i niższym* (33,0%), które wśród bezrobotnych absolwentów stanowiły jedynie 2,6%. Bezrobotni absolwenci najczęściej legitymowali się wykształceniem *policealnym i średnim zawodowym* – 31,1% (1095 osób).

Wykres 9. Struktura (w %) bezrobotnych absolwentów w województwie kujawsko-pomorskim według poziomu wykształcenia. Stan w dniu 31.12.2016 r.

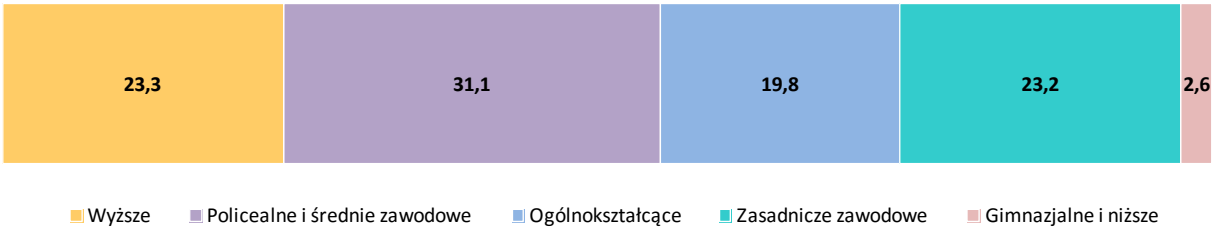

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1 – Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy, złącznik do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Porównując dane dotyczące poziomu wykształcenia bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z danymi przekazanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat absolwentów można zauważyć, że w końcu 2016 r. **w ewidencji powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko-pomorskiego pozostawało 5,1% absolwentów szkół wyższych**[19] – co 20. absolwent szkoły wyższej (rok wcześniej co 18. absolwent) oraz **co 16. absolwentów liceów ogólnokształcących** (rok wcześniej co 13. absolwent) i **co 8. absolwentów szkół zawodowych** (rok wcześniej co 7. absolwent).

[19] Niska wartość tego wskaźnika częściowo może wynikać z tego, że znaczna grupa osób studiujących na terenie województwa na stałe mieszka poza jego obszarem i po zakończeniu nauki może się rejestrować w powiatowych urzędach pracy działających w innych województwach.

W najgorszej sytuacji znalazły się osoby kończące zasadnicze szkoły zawodowe, wśród których średnio co 5. absolwent w końcu 2016 r. pozostawał w ewidencji powiatowych urzędów pracy jako osoba bezrobotna. W przypadku szkół policealnych i techników jako osoba bezrobotna zarejestrowany był co 10. absolwent.

6. Lokalne rynki pracy w świetle badania pracodawców

Na potrzeby monitoringu we wrześniu 2016 r. powiatowe urzędy pracy przeprowadziły badanie kwestionariuszowe lokalnych pracodawców. **Badanie miało na celu diagnozę sytuacji na rynku pracy w 2016 r. oraz planowanych zmian w wielkości, a także strukturze zatrudnienia w 2017 r.**

Badaniem objęte zostały podmioty zatrudniające przynajmniej jednego pracownika. Jako operat losowania zastosowana została Baza Jednostek Statystycznych, której podstawą jest rejestr REGON, jednak w odróżnieniu od niego jest ona aktualizowana w oparciu o wyniki badań statystycznych oraz o informacje pochodzące ze źródeł administracyjnych.

Zgodnie z założeniami próba cechowała się reprezentatywnością na poziomie klas wielkości przedsiębiorstw, wyrażoną liczbą zatrudnionych (do 9 osób, od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób oraz 250 osób i więcej). Określenie minimalnej liczby wywiadów dla poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw, zostało oparte o wskaźniki struktury, wyliczane jako procentowy udział danej klasy wielkości firmy w populacji.[20]

Badanie prowadzone było metodą CATI – wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego.

Ostatecznie **w badaniu udział wzięło 1743 pracodawców** z terenu województwa. W badaniu uczestniczyły głównie podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób (45,7%) oraz najmniejsze, zatrudniające do 9 osób (39,9%).

Wykres 10. Struktura (w %) pracodawców objętych badaniem kwestionariuszowym w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według liczby pracujących

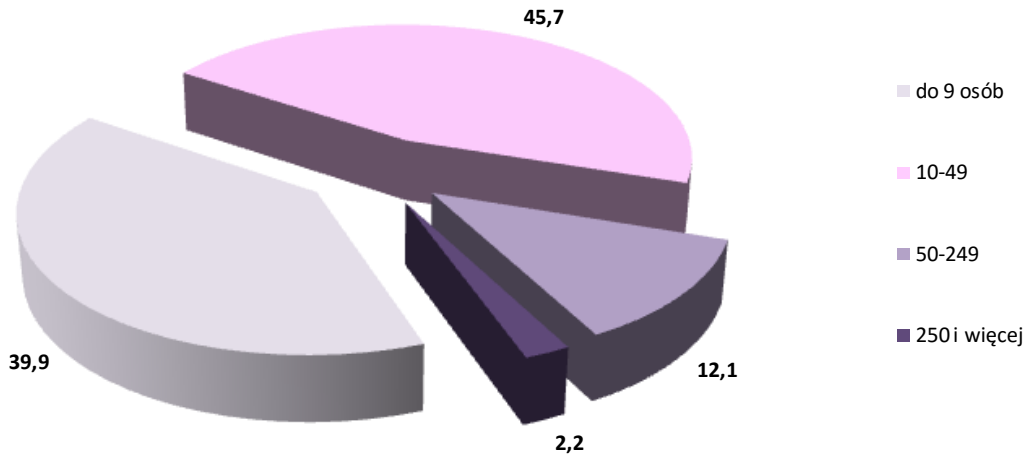

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

[20] *„Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”,* Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych, Łódź 2012.

Liczba przebadanych przedsiębiorstw wynosiła od 51 podmiotów w powiecie grudziądzkim do 92 w Toruniu i 93 podmiotów w Bydgoszczy.

Wykres 11. Liczba podmiotów objętych badaniem w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według powiatów

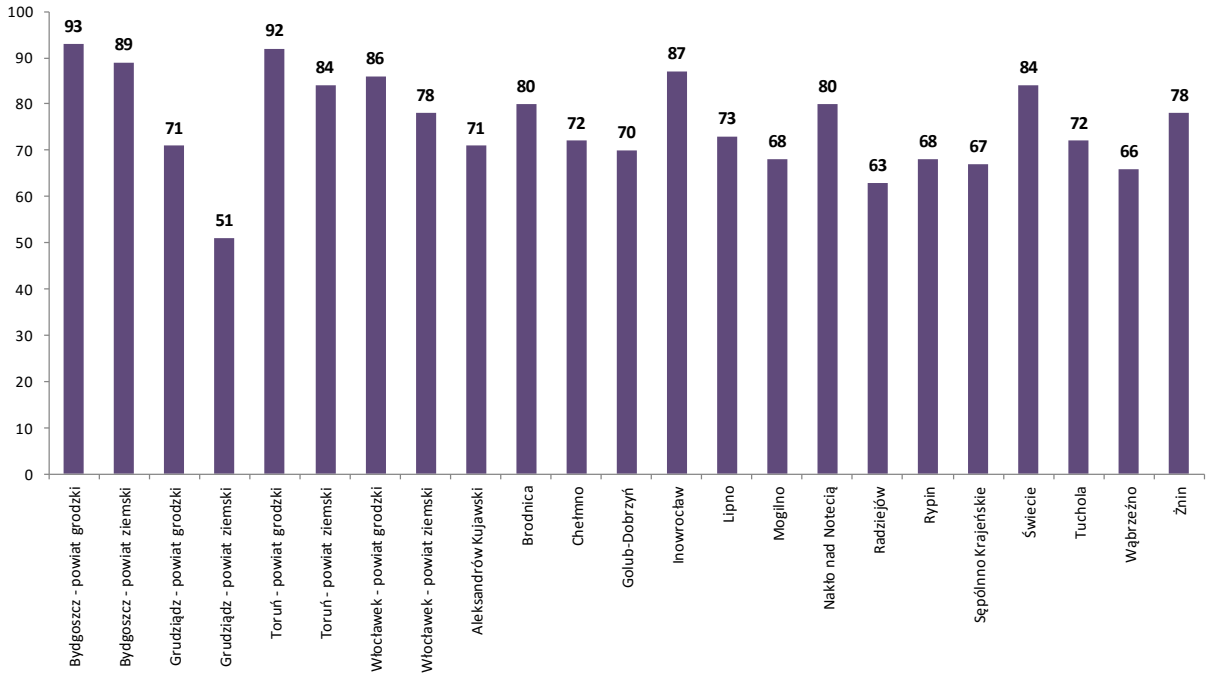

Źródło: Jak wyżej.

W celu oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy zastosowane zostały **wskaźnik zatrudnienia netto** oraz **prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto.** Wskaźniki obliczane są jako różnica udziału odpowiedzi o wzroście i spadku liczby zatrudnionych w danym i kolejnym roku. Wskaźniki przyjmują wartości od -100 do 100. Im niższa wartość prezentowanych indeksów tym wyższy odsetek firm deklarujących niekorzystne zmiany w obszarze zatrudnienia. Wartość -100 oznacza, że 100% firm biorących udział w badaniu zasygnalizowało redukcję zatrudnienia. Natomiast wartości dodatnie wskaźników wskazują na poprawę sytuacji firm na lokalnym rynku pracy. Im wyższa wartość wskaźników tym wyższy odsetek przedsiębiorstw, które zadeklarowały wzrost zatrudnienia. Wartość mierników równa 0 oznacza, że odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji był równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie lub wszystkie firmy wskazały na brak zmian w obszarze zatrudnienia.

We wszystkich powiatach województwa wskaźnik zatrudnienia netto **w 2016 r.** przyjął wartość dodatnią co oznacza, że **więcej było pracodawców, którzy zwiększyli zatrudnienie niż firm, które dokonały redukcji zatrudnienia**. Prezentowany wskaźnik największą wartość przyjął w powiatach aleksandrowskim (49,4), chełmińskim(42,2) i Toruniu (40,8). Najmniejsza różnica pomiędzy odsetkiem firm, które w 2016 r. zwiększyły i zmniejszyły zatrudnienie dotyczyła powiatów: grudziądzkiego (5,1) i radziejowskiego (9,7).

Wykres 12. Wskaźnik zatrudnienia netto w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w 2016 r. i 2017 r. (prognoza)

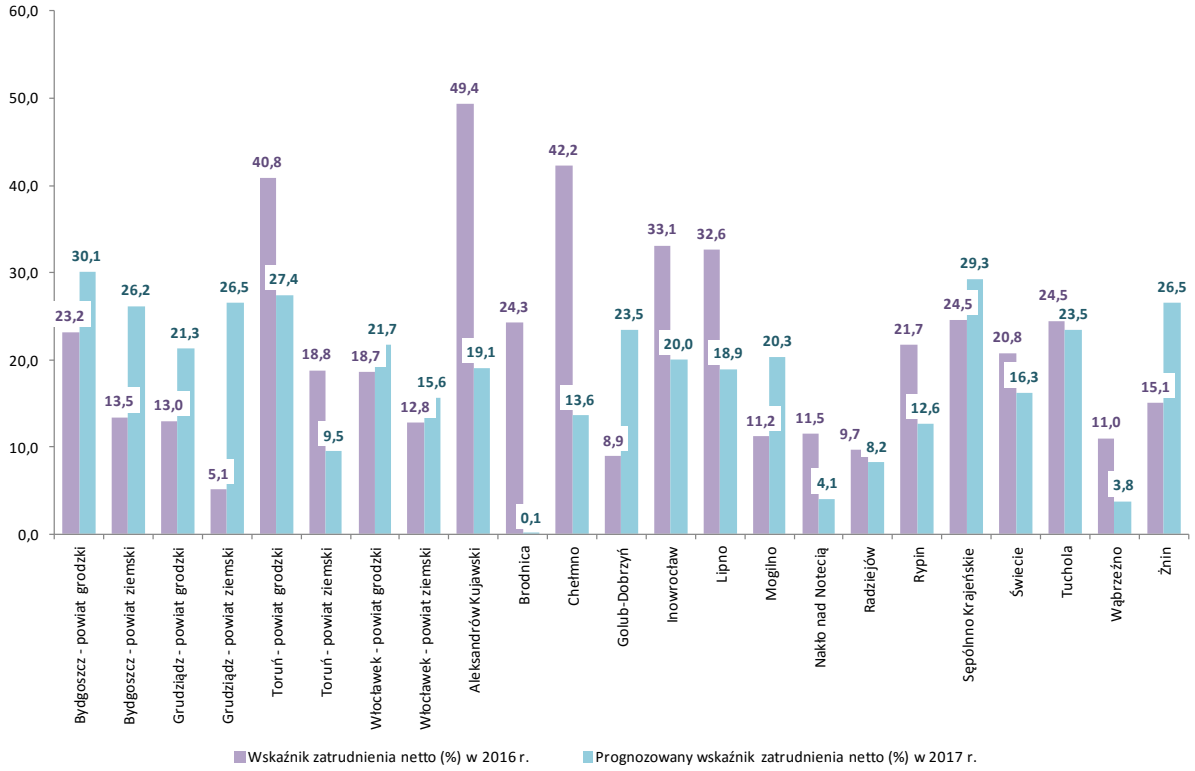

Źródło: Jak wyżej.

Pracodawcy optymistycznie wypowiadali się także w kwestii planów zatrudnieniowych na rok 2017. **We wszystkich powiatach województwa prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto był dodatni**, co oznacza, że w każdym z powiatów województwa więcej było pracodawców, którzy przewidywali wzrost zatrudnienia niż firm, które planowały redukcję zatrudnienia. W poszczególnych powiatach wskaźnik ten wynosił od 0,1 w powiecie brodnickim do 29,3 w powicie sępoleńskim i 30,1 w Bydgoszczy.

Spis wykresów, tabel i map w tekście

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia (w %) w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2005-2016. Stan w końcu grudnia	9
Wykres 2.	Najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie kujawsko-pomorskim w końcu grudnia 2016 r.	11
Wykres 3.	Struktura (w %) bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim według wykształcenia. Stan w dniu 31.12.2016 r.....	11
Wykres 4.	Struktura (w %) bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim według czasu pozostawania bez pracy i poziomu wykształcenia. Stan w końcu 2016 r.	12
Wykres 5.	Bezrobotni nowo zarejestrowani oraz dostępne miejsca pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów	14
Wykres 6.	Bezrobotni w wielkich grupach zawodów w województwie kujawsko-pomorskim. Stan w końcu 2016 r.	15
Wykres 7.	Struktura (w %) absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według poziomu kształcenia..	27
Wykres 8.	Absolwenci szkół wyższych w roku akademickim 2015/2016 w województwie kujawsko-pomorskim według grup kształcenia	28
Wykres 9.	Struktura (w %) bezrobotnych absolwentów w województwie kujawsko-pomorskim według poziomu wykształcenia. Stan w dniu 31.12.2016 r.	30
Wykres 10.	Struktura (w %) pracodawców objętych badaniem kwestionariuszowym w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według liczby pracujących.....	31
Wykres 11.	Liczba podmiotów objętych badaniem w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według powiatów	32
Wykres 12.	Wskaźnik zatrudnienia netto w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w 2016 r. i 2017 r. (prognoza)	33

SPIS MAP

Mapa	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w końcu grudnia 2016 r.	10

SPIS TABEL

Tabela 1.	Miejsca pracy dostępne w Centralnej Bazie Ofert Pracy i w Internecie w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów ……..	15
Tabela 2.	Bezrobotni według elementarnych grup zawodów w województwie kujawsko-pomorskim – stan w końcu 2016 r. (powyżej 1000 osób) ……..	16
Tabela 3.	Bezrobotni zarejestrowani i według BAEL w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według wielkich grup zawodów ……..	18
Tabela 4.	Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych ……	20
Tabela 5.	Elementarne grupy zawodów deficytowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ……	21
Tabela 6.	Elementarne grupy zawodów zrównoważonych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ……..	22
Tabela 7.	Elementarne grupy zawodów nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ……..	22
Tabela 8.	Elementarne grupy zawodów maksymalnie nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ……..	23
Tabela 9.	Absolwenci w roku szkolnym 2015/2016 oraz uczniowie i studenci w roku szkolnym 2016/2017 w województwie kujawsko-pomorskim ……	26
Tabela 10.	Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2015 i 2016 ……..	27
Tabela 11.	Zdawalność egzaminów zawodowych w województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2015/2016 według typów szkół ……	29

Aneks statystyczny

Tabela 1.	Bezrobotni, miejsca pracy (PUP i Internet) oraz mierniki stosowane w monitoringu zawodów w województwie kujawsko-pomorski m w 2016 r. według elementarnych grup zawodów ……..	37
Tabela 2.	Absolwenci roku akademickiego 2015/2016 według szkół i kierunków kształcenia w województwie kujawsko-pomorskim ……..	48
Tabela 3.	Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin zawodowy w województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2015/2016 według zawodów i powiatów ……	54

Tabela 1. Bezrobotni, miejsca pracy (PUP i Internet) oraz mierniki stosowane w monitoringu zawodów w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. według elementarnych grup zawodów

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
0110	Oficerowie sił zbrojnych	3	0	x	33,33	0,67	-
0210	Podoficerowie sił zbrojnych	1	0	x	x	2,00	-
0310	Żołnierze szeregowi	41	0	x	38,10	0,92	-
1112	Wyżsi urzędnicy administracji rządowej	1	0	x	100,00	x	-
1113	Wyżsi urzędnicy władz samorządowych	2	0	x	x	2,00	-
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	78	7	11,85	47,83	1,13	-
1211	Kierownicy do spraw finansowych	18	19	0,93	38,89	1,04	równowaga
1212	Kierownicy do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	8	4	1,80	100,00	1,64	-
1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania	33	4	8,72	58,06	1,11	-
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	33	14	2,38	44,44	0,85	-
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	73	32	2,28	44,44	1,15	-
1222	Kierownicy do spraw reklamy i public relations	3	0	11,67	0,00	0,75	-
1223	Kierownicy do spraw badań i rozwoju	2	0	6,00	50,00	1,33	-
1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	4	0	21,00	40,00	0,40	-
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	21	20	1,05	41,67	0,98	-
1322	Kierownicy w górnictwie	0	0	x	x	1,00	-
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	30	17	1,80	18,18	0,95	-
1324	Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych	30	13	2,36	42,31	1,29	-
1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych	6	6	1,01	60,00	1,20	-
1341	Kierownicy w instytucjach opieki nad dziećmi	1	1	0,43	0,00	0,00	-
1342	Kierownicy w instytucjach opieki zdrowotnej	1	0	5,50	0,00	1,25	-
1344	Kierownicy w instytucjach pomocy społecznej	0	0	1,50	x	1,00	-
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	3	0	x	40,00	0,60	-
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	6	6	0,96	33,33	0,78	-
1349	Kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani	18	1	12,82	47,37	0,79	-
1411	Kierownicy w hotelarstwie	11	1	8,06	54,55	0,85	nadwyżka
1412	Kierownicy w gastronomii	20	8	2,52	27,78	1,03	-
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	65	26	2,50	18,46	0,82	-
1431	Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i rozrywki	4	1	3,71	20,00	0,69	-
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	79	6	12,53	40,96	0,90	-
2111	Fizycy i astronomowie	12	0	x	54,55	1,14	-
2113	Chemicy	67	4	18,79	53,13	0,99	nadwyżka
2114	Specjaliści nauk o Ziemi	70	1	69,58	40,63	1,17	-
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	25	0	59,40	40,91	1,02	-
2131	Biolodzy i pokrewni	82	2	37,62	30,00	1,07	-
2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	186	3	54,32	45,16	1,02	-
2133	Specjaliści do spraw ochrony środowiska	106	2	52,96	40,00	1,01	-
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	38	27	1,42	38,46	1,00	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
2142	Inżynierowie budownictwa	83	17	4,98	35,14	1,04	-
2143	Inżynierowie inżynierii środowiska	65	3	24,34	49,06	1,13	-
2144	Inżynierowie mechanicy	79	21	3,81	46,34	1,01	-
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	63	3	18,51	47,37	1,15	-
2146	Inżynierowie górnictwa i metalurgii	3	0	36,00	0,00	0,75	-
2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	72	21	3,43	25,00	1,09	-
2151	Inżynierowie elektrycy	20	11	1,87	40,91	0,90	-
2152	Inżynierowie elektronicy	27	6	4,70	35,00	1,34	-
2153	Inżynierowie telekomunikacji	32	2	19,89	45,45	1,04	-
2161	Architekci	36	2	21,70	25,81	1,08	-
2162	Architekci krajobrazu	15	0	35,20	18,18	1,08	-
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	18	3	6,38	33,33	0,80	-
2164	Urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego	4	0	21,50	100,00	1,00	-
2165	Kartografowie i geodeci	48	2	19,93	24,32	1,10	-
2166	Projektanci grafiki i multimediów	58	19	3,06	31,03	1,00	-
2211	Lekarze bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	18	1	18,42	4,55	1,06	-
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	2	4	0,49	0,00	1,13	deficyt
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	152	11	13,39	58,82	1,12	-
2222	Pielęgniarki z tytułem specjalisty	1	2	0,83	0,00	1,33	-
2231	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	29	0	342,00	65,38	1,07	-
2232	Położne z tytułem specjalisty	0	0	x	x	1,00	-
2240	Specjaliści do spraw ratownictwa medycznego	5	0	x	75,00	1,29	-
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	12	3	3,84	33,33	1,03	-
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1	0	x	x	2,00	-
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	2	0	x	0,00	1,00	-
2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	1	0	2,00	x	1,00	-
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	13	1	13,82	35,71	1,08	-
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	2	0	5,75	0,00	1,00	-
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	2	4	0,58	0,00	0,70	-
2282	Farmaceuci specjaliści	2	1	1,44	50,00	1,25	-
2291	Specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska	35	5	7,12	45,95	0,91	-
2292	Fizjoterapeuci	61	12	5,29	21,43	1,10	-
2293	Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia	14	1	15,45	25,00	0,90	-
2294	Audiofonolodzy i logopedzi	12	2	5,31	25,00	1,07	-
2295	Optometryści	0	4	0,05	x	1,00	deficyt
2299	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani	50	4	12,81	40,00	0,98	-
2310	Nauczyciele akademiccy	15	0	x	61,54	1,10	-
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	23	5	4,45	52,17	1,06	-
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	466	22	21,27	47,84	1,00	-
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	140	8	16,79	44,62	1,07	-
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	129	24	5,32	38,33	1,00	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	5	0	19,33	50,00	1,00	-
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	21	5	4,25	35,00	1,08	-
2353	Lektorzy języków obcych	4	6	0,68	33,33	1,10	deficyt
2354	Nauczyciele muzyki w placówkach pozaszkolnych	1	0	x	100,00	x	-
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	12	2	5,22	66,67	0,96	nadwyżka
2356	Instruktorzy technologii informatycznych	1	0	x	50,00	0,00	-
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	687	22	31,11	49,69	1,05	-
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	91	18	5,18	27,96	1,00	-
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	47	40	1,19	38,78	0,91	-
2413	Analitycy finansowi	173	5	35,84	51,22	1,09	-
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	491	30	16,13	35,80	1,01	-
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	718	25	28,82	45,99	1,05	-
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	111	44	2,52	48,67	1,01	-
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	9	2	5,30	62,50	1,05	-
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	226	55	4,12	50,47	1,05	-
2432	Specjaliści do spraw public relations	8	1	5,82	57,14	1,00	-
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	119	133	0,90	31,86	0,98	-
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	2	3	0,67	33,33	0,60	-
2440	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	31	8	3,73	42,31	1,24	-
2511	Analitycy systemów komputerowych	4	24	0,19	50,00	2,40	deficyt
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	9	17	0,57	20,00	0,91	-
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediów	0	12	0,03	x	1,00	deficyt
2514	Programiści aplikacji	18	34	0,52	40,00	0,97	-
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	77	15	5,28	43,24	1,07	-
2521	Projektanci i administratorzy baz danych	8	17	0,43	37,50	0,90	-
2522	Administratorzy systemów komputerowych	5	40	0,11	28,57	0,93	-
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	31	26	1,20	50,00	0,92	-
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0	3	0,11	x	1,33	deficyt
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	4	2	1,96	66,67	1,83	-
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	145	53	2,73	36,05	1,04	-
2621	Archiwiści i muzealnicy	36	15	2,47	41,67	1,06	-
2622	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją	34	4	7,68	42,86	0,92	-
2631	Ekonomiści	307	2	136,22	55,77	1,01	-
2632	Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych	122	0	730,00	41,44	1,11	-
2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	221	1	441,17	54,69	1,14	-
2634	Psycholodzy i pokrewni	42	7	6,20	34,38	1,10	-
2635	Specjaliści do spraw społecznych	115	0	344,00	35,29	1,02	-
2636	Duchowni i osoby konsekrowane	3	0	x	100,00	0,86	max nadwyżka
2641	Literaci i inni autorzy tekstów	3	0	20,00	20,00	0,92	-
2642	Dziennikarze	54	4	13,02	49,15	0,95	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
2643	Filolodzy i tłumacze	197	13	15,73	46,07	1,08	-
2651	Artyści plastycy	42	1	50,80	40,00	0,91	-
2652	Kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy	20	0	x	47,06	1,08	-
2653	Choreografowie i tancerze	2	0	x	100,00	x	-
2654	Producenci filmowi, reżyserzy i pokrewni	4	0	52,00	75,00	1,17	-
2655	Aktorzy	3	0	33,00	50,00	0,60	-
2656	Prezenterzy radiowi, telewizyjni i pokrewni	2	0	21,00	0,00	1,67	-
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	211	11	18,45	52,83	1,01	-
3112	Technicy budownictwa	477	19	25,78	52,95	1,10	-
3113	Technicy elektrycy	162	12	13,09	52,03	1,14	-
3114	Technicy elektronicy i pokrewni	140	22	6,25	44,93	1,03	-
3115	Technicy mechanicy	893	27	32,97	47,93	1,08	-
3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	143	5	30,71	66,67	1,04	-
3117	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	4	0	x	33,33	1,25	-
3118	Kreślarze	13	3	4,24	50,00	0,76	-
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	510	62	8,19	61,55	1,11	-
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	20	11	1,88	62,50	1,38	-
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	35	2	18,91	53,13	1,00	-
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	21	1	22,36	57,89	0,94	nadwyżka
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	16	4	4,40	64,29	1,09	-
3133	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów w przemyśle chemicznym	3	3	0,97	66,67	1,00	-
3135	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych	0	1	0,00	x	x	-
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	16	55	0,29	57,14	1,00	-
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	3	1	3,90	50,00	1,00	-
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	923	2	395,57	62,25	1,05	-
3143	Technicy leśnictwa	31	2	13,93	36,36	1,07	-
3144	Technicy technologii żywności	473	13	36,82	61,64	1,06	-
3151	Pracownicy służb technicznych żeglugi	5	0	x	50,00	1,27	-
3152	Oficerowie pokładowi, piloci żeglugi i pokrewni	20	0	x	52,63	0,94	-
3153	Piloci statków powietrznych i personel pokrewny	9	0	105,00	33,33	1,24	-
3154	Kontrolerzy ruchu lotniczego i personel pokrewny	1	0	x	50,00	0,75	-
3155	Technicy urządzeń ruchu lotniczego	0	0	x	x	x	-
3211	Operatorzy aparatury medycznej	13	3	4,05	42,86	1,00	-
3212	Technicy analityki medycznej	23	0	136,50	72,22	1,16	-
3213	Technicy farmaceutyczni	72	16	4,61	39,71	1,01	-
3214	Technicy medyczni i dentystyczni	30	1	25,71	55,17	0,98	nadwyżka
3220	Dietetycy i żywieniowcy	597	2	311,70	61,63	1,11	-
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	6	1	10,71	60,00	1,17	-
3240	Technicy weterynarii	39	3	12,26	40,54	1,02	-
3251	Asystenci dentystyczni	40	5	7,84	52,94	1,12	-
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	0	0	0,00	x	x	-
3253	Optycy okularowi	6	0	68,00	57,14	0,67	nadwyżka
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	128	7	19,48	54,55	1,15	-
3255	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	222	16	13,79	59,28	1,15	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
3256	Ratownicy medyczni	27	1	29,91	54,55	1,24	-
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	206	51	4,03	64,71	1,05	-
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	7	19	0,37	66,67	1,75	-
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	49	40	1,21	50,00	1,08	-
3313	Księgowi	298	55	5,45	62,45	1,17	-
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	2268	2	1046,88	58,78	1,07	-
3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)	4	1	3,06	66,67	1,50	-
3321	Agenci ubezpieczeniowi	39	15	2,65	45,71	1,04	-
3322	Przedstawiciele handlowi	356	261	1,37	46,44	0,98	-
3323	Zaopatrzeniowcy	100	34	2,97	56,84	1,18	-
3324	Pośrednicy handlowi	10	1	7,69	87,50	1,64	-
3331	Spedytorzy i pokrewni	159	31	5,15	32,62	1,06	-
3332	Organizatorzy konferencji i imprez	7	3	2,83	75,00	1,06	-
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	6	12	0,48	66,67	1,44	-
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	6	21	0,28	60,00	1,20	-
3339	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	31	7	4,20	27,78	0,84	-
3341	Kierownicy biura	8	2	5,06	55,56	0,92	nadwyżka
3342	Sekretarze prawni	1	0	3,25	x	2,00	-
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	532	86	6,19	60,59	1,13	-
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	28	5	6,02	68,18	1,16	-
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	2	0	x	100,00	1,00	-
3352	Urzędnicy do spraw podatków	5	6	0,82	66,67	1,67	-
3353	Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych	6	4	1,47	83,33	0,80	nadwyżka
3355	Policjanci	16	0	x	66,67	1,50	-
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	1	4	0,27	0,00	1,00	deficyt
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	3	0	x	50,00	1,00	-
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	6	0	25,33	85,71	1,00	-
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	8	5	1,58	44,44	0,95	-
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	315	201	1,57	52,77	1,03	-
3413	Pracownicy z zakresu działalności religijnej	1	0	3,50	x	2,00	-
3421	Sportowcy i dżokeje	9	0	106,00	28,57	0,94	-
3422	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	12	4	3,31	75,00	1,25	-
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	20	5	3,90	35,00	1,07	-
3431	Fotografowie	82	3	32,73	46,07	0,97	-
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	119	15	7,76	50,00	1,02	-
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni	33	8	4,37	50,00	1,13	-
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	128	7	18,29	33,10	0,94	-
3436	Muzycy i pokrewni	28	0	332,00	48,28	1,07	-
3437	Tancerze	1	0	x	0,00	1,00	-
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	24	11	2,14	44,00	0,98	-
3511	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	20	0	48,00	23,53	1,01	-
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	400	21	19,35	43,39	1,05	-
3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	17	1	15,46	64,29	1,12	-
3514	Technicy sieci internetowych	3	7	0,46	25,00	1,00	deficyt

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	16	2	6,93	53,85	1,32	-
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	26	0	105,33	65,22	1,65	-
4110	Pracownicy obsługi biurowej	1426	406	3,51	52,44	1,03	-
4120	Sekretarki (ogólne)	112	37	3,04	51,92	1,09	-
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu	31	5	5,63	76,00	1,53	-
4132	Operatorzy wprowadzania danych	10	9	1,09	22,22	1,06	równowaga
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	144	6	25,41	60,68	1,22	-
4212	Bukmacherzy, krupierzy i pokrewni	8	0	48,50	33,33	0,62	-
4213	Pracownicy lombardów i instytucji pożyczkowych	9	0	20,60	42,86	1,20	-
4214	Windykatorzy i pokrewni	41	6	6,47	53,85	1,07	-
4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	84	7	12,41	52,44	1,08	-
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	6	68	0,09	0,00	1,00	deficyt
4223	Operatorzy centrali telefonicznych	67	0	266,67	73,85	1,11	-
4224	Recepcjoniści hotelowi	279	9	29,86	48,59	1,05	-
4225	Pracownicy biur informacji	9	6	1,55	75,00	1,08	-
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	132	44	3,03	44,70	1,02	-
4227	Ankieterzy	6	9	0,69	50,00	0,92	-
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	211	62	3,40	58,38	1,13	-
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	45	19	2,34	50,00	1,07	-
4313	Pracownicy obsługi płacowej	5	1	9,29	40,00	1,00	-
4321	Magazynierzy i pokrewni	879	929	0,95	51,15	1,09	równowaga
4322	Planiści produkcyjni	15	6	2,61	66,67	1,09	-
4323	Pracownicy do spraw transportu	104	5	20,73	73,27	1,15	-
4411	Pomocnicy biblioteczni	1	5	0,28	100,00	1,00	-
4412	Listonosze i pokrewni	127	22	5,91	62,28	1,17	-
4413	Kodowacze, korektorzy i pokrewni	3	0	9,00	25,00	0,80	-
4414	Technicy archiwiści i pokrewni	9	8	1,12	45,45	0,74	-
4415	Pracownicy działów kadr	23	9	2,66	52,17	1,11	-
4419	Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	85	10	8,33	53,75	0,91	nadwyżka
5111	Stewardzi	0	0	x	0,00	0,00	-
5112	Konduktorzy i pokrewni	53	13	4,06	80,43	1,36	-
5113	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	6	1	8,22	33,33	1,29	-
5120	Kucharze	3116	170	18,28	64,96	1,06	-
5131	Kelnerzy	647	89	7,25	59,74	1,05	-
5132	Barmani	232	24	9,67	57,78	1,11	-
5141	Fryzjerzy	1457	60	24,42	54,76	1,02	-
5142	Kosmetyczki i pokrewni	259	34	7,62	57,37	1,03	-
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	14	5	3,11	53,85	1,13	-
5152	Pracownicy usług domowych	24	0	141,50	56,52	0,95	nadwyżka
5153	Gospodarze budynków	3145	763	4,12	67,15	1,07	-
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	18	3	6,20	61,54	0,97	nadwyżka
5164	Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami	11	1	14,56	41,67	0,95	-
5165	Instruktorzy nauki jazdy	12	1	11,46	61,54	1,00	-
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	16	23	0,72	46,67	1,09	deficyt
5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	12	1	14,80	81,82	1,80	-
5212	Uliczni sprzedawcy żywności	5	0	14,75	100,00	1,67	-
5221	Właściciele sklepów	33	7	4,82	37,84	0,96	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
5222	Kierownicy sprzedaży w marketach	34	4	8,44	56,25	1,20	-
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	11973	694	17,25	62,62	1,06	-
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	362	158	2,29	54,26	1,00	nadwyżka
5241	Modelki i modele	1	0	3,00	x	1,50	-
5242	Demonstratorzy wyrobów	1	0	2,67	x	1,33	-
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	44	36	1,23	46,34	0,95	-
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	126	82	1,53	39,64	1,10	-
5245	Sprzedawcy w stacji paliw	104	32	3,22	32,04	0,99	-
5246	Wydawcy posiłków	23	1	33,75	52,38	0,94	-
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	239	133	1,80	32,77	0,97	-
5311	Opiekunowie dziecięcy	116	34	3,43	51,38	1,01	-
5312	Asystenci nauczycieli	40	47	0,85	36,36	1,01	deficyt
5321	Pomocniczy personel medyczny	77	6	13,54	53,75	1,06	-
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	225	11	20,49	77,40	1,23	-
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	123	4	28,27	63,78	1,05	-
5411	Strażacy	9	1	9,36	85,71	1,17	-
5412	Strażnicy w zakładach dla nieletnich	0	0	0,67	x	1,00	-
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	501	202	2,49	54,95	1,09	-
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	30	8	3,92	57,69	1,11	-
6111	Rolnicy upraw polowych	533	2	220,55	73,98	1,06	-
6112	Sadownicy	12	0	29,60	70,00	1,55	-
6113	Ogrodnicy	636	37	17,16	63,73	1,04	-
6114	Rolnicy upraw mieszanych	86	1	172,83	65,12	1,13	-
6121	Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych	16	4	3,53	53,33	1,11	-
6122	Hodowcy drobiu	12	1	11,58	31,25	1,00	-
6123	Pszczelarze i hodowcy jedwabników	1	0	3,00	x	2,00	-
6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	56	0	222,00	76,09	1,38	-
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	687	3	211,23	73,15	1,12	-
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	247	14	18,07	62,85	1,13	-
6221	Hodowcy ryb	8	0	x	100,00	1,14	-
6222	Rybacy śródlądowi	1	0	x	100,00	x	-
6223	Rybacy morscy	2	0	x	0,00	0,50	-
6310	Rolnicy produkcji roślinnej pracujący na własne potrzeby	1	0	x	0,00	0,00	-
6330	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	179	0	x	80,57	1,22	-
6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	22	51	0,44	54,84	1,05	-
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	73	27	2,74	54,55	1,03	-
7112	Murarze i pokrewni	1987	154	12,88	55,26	1,12	-
7113	Robotnicy obróbki kamienia	78	8	10,14	39,56	1,02	-
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	376	78	4,81	59,08	1,17	-
7115	Cieśle i stolarze budowlani	424	54	7,92	56,09	1,07	-
7116	Robotnicy budowy dróg	32	4	7,68	71,43	1,03	-
7117	Monterzy budownictwa wodnego	9	0	x	63,64	0,67	max nadwyżka
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	55	24	2,25	51,85	1,02	-
7121	Dekarze	181	26	6,90	53,01	1,12	-
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	140	23	6,19	61,65	1,08	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
7123	Tynkarze i pokrewni	85	45	1,89	38,30	1,07	-
7124	Monterzy izolacji	77	8	9,65	45,95	1,05	-
7125	Szklarze	66	9	7,29	46,30	1,23	-
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	793	65	12,26	54,71	1,09	-
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	41	22	1,85	54,55	1,05	-
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	171	59	2,89	31,67	1,03	-
7131	Malarze budowlani i pokrewni	1102	41	26,61	62,56	1,13	-
7132	Lakiernicy	361	61	5,89	51,35	1,09	-
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	10	42	0,23	70,00	0,85	-
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	81	6	13,73	57,89	1,11	-
7212	Spawacze i pokrewni	356	248	1,43	51,01	1,10	-
7213	Blacharze	272	29	9,36	47,21	1,10	-
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	133	92	1,45	51,13	1,10	-
7215	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	5	0	11,20	100,00	1,25	-
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	23	2	12,00	36,00	0,89	-
7222	Ślusarze i pokrewni	2490	205	12,15	60,04	1,11	-
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	904	146	6,19	57,80	1,07	-
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	10	4	2,15	33,33	1,25	-
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1915	92	20,81	46,76	1,09	-
7232	Mechanicy statków powietrznych i pokrewni	4	0	x	100,00	3,00	-
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	564	50	11,32	60,71	1,13	-
7234	Mechanicy rowerów i pokrewni	49	1	48,67	61,70	1,11	-
7311	Mechanicy precyzyjni	57	4	13,70	66,67	1,10	-
7312	Monterzy instrumentów muzycznych	3	0	x	100,00	1,00	-
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	22	1	29,00	54,17	0,67	nadwyżka
7314	Ceramicy i pokrewni	97	1	72,50	69,16	0,93	nadwyżka
7315	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	59	2	29,71	67,24	1,11	-
7316	Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	244	5	47,29	66,93	1,00	nadwyżka
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	9	1	18,50	87,50	1,31	-
7318	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów	128	3	46,39	82,46	1,27	-
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	9	1	15,43	36,36	1,08	-
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	27	5	5,42	39,29	1,10	-
7322	Drukarze	125	18	6,91	52,63	1,09	-
7323	Introligatorzy i pokrewni	109	20	5,57	56,60	1,12	-
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	367	154	2,38	49,16	1,03	-
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	816	80	10,16	53,32	1,12	-
7413	Monterzy linii elektrycznych	32	14	2,24	52,38	1,18	-
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	106	16	6,74	50,00	1,11	-
7422	Monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych	161	11	15,07	64,71	1,23	-
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	720	147	4,91	62,10	1,09	-
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1651	55	30,02	59,55	1,10	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	14	0	162,00	76,92	1,36	-
7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	93	42	2,21	51,72	1,04	-
7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	8	0	96,00	85,71	2,25	-
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	125	17	7,37	57,72	1,04	-
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1486	147	10,13	49,82	1,05	-
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	70	6	11,97	62,12	1,10	-
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1744	20	86,83	73,15	1,11	-
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	85	16	5,35	56,52	0,96	nadwyżka
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1236	52	23,78	72,20	1,17	-
7534	Tapicerzy i pokrewni	214	46	4,67	43,26	1,02	-
7535	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni	14	0	x	85,71	0,88	max nadwyżka
7536	Obuwnicy i pokrewni	61	0	x	67,16	0,96	max nadwyżka
7537	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	39	1	39,42	75,00	1,30	-
7541	Nurkowie	0	0	x	x	x	-
7543	Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych	12	2	5,32	72,73	0,93	nadwyżka
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	13	2	7,67	90,91	1,33	-
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	10	6	1,67	14,29	1,20	-
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	83	1	141,43	76,71	1,18	-
8112	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin	5	1	4,83	66,67	1,10	-
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	19	4	4,25	41,18	1,07	-
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	25	8	2,94	47,83	1,15	-
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	130	24	5,36	66,94	1,12	-
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	17	4	4,30	40,00	1,15	-
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	350	12	30,21	65,88	1,05	-
8132	Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów	1	0	x	100,00	x	-
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	61	54	1,13	47,83	1,25	-
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	237	185	1,28	45,87	1,00	-
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	87	27	3,22	56,18	1,04	-
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	25	0	x	56,00	1,26	-
8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich	19	4	5,42	37,50	1,31	-
8153	Operatorzy maszyn do szycia	143	125	1,14	29,56	0,85	-
8154	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych	27	0	64,00	75,86	0,85	nadwyżka
8155	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór	3	1	5,00	50,00	1,33	-
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	159	3	51,62	71,34	1,15	-
8157	Operatorzy maszyn do prania	12	15	0,81	45,45	0,87	-

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
8159	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani	52	1	89,43	62,00	1,12	-
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	438	55	7,98	63,51	1,01	-
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	32	3	10,56	61,54	1,16	-
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	118	28	4,17	58,41	1,12	-
8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	30	7	4,03	46,67	1,02	-
8182	Maszyniści kotłów parowych i pokrewni	164	8	20,97	68,87	1,14	-
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek	10	14	0,72	77,78	1,38	-
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	173	25	6,92	51,46	1,10	-
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	116	36	3,21	57,72	1,00	-
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	69	3	21,87	63,64	1,04	-
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	401	70	5,74	65,63	1,10	-
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	303	125	2,42	51,77	1,08	-
8311	Maszyniści kolejowi i metra	15	1	20,33	73,33	1,00	-
8312	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni	148	2	71,12	70,71	1,07	-
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	489	112	4,37	49,68	1,05	-
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	68	47	1,46	37,50	0,98	-
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	485	325	1,49	51,28	1,13	-
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	610	11	58,09	55,21	1,11	-
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	131	62	2,13	33,86	1,09	-
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	47	8	6,23	71,11	1,28	-
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	142	64	2,21	47,76	1,10	-
8350	Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)	17	0	x	52,94	1,17	-
9111	Pomoce domowe i sprzątaczki	60	8	7,32	63,93	1,08	-
9112	Pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	2031	324	6,27	70,72	1,14	-
9121	Praczki ręczne i prasowacze	190	23	8,12	66,67	1,14	-
9122	Czyściciele pojazdów	55	15	3,73	52,63	1,00	-
9123	Zmywacze okien	1	1	2,00	100,00	x	-
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem	49	51	0,97	22,22	0,72	-
9211	Robotnicy wykonujący proste prace polowe	107	41	2,58	50,00	1,11	-
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	71	6	12,47	50,00	0,93	-
9213	Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	33	10	3,18	54,84	1,24	-
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	154	66	2,34	55,08	1,05	-
9215	Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie	20	4	4,55	34,78	0,87	-
9216	Robotnicy wykonujący prace proste w rybołówstwie i zakładach akwakultury	1	0	4,00	100,00	0,50	-
9311	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	4	3	1,57	60,00	0,60	nadwyżka

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średniomiesięczna liczba		Wskaźniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*
		bez-robotnych	miejsc pracy	dostęp-ności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobot-nych	
9312	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	779	75	10,38	64,64	1,08	-
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	2054	189	10,88	55,09	1,10	-
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	925	519	1,78	58,52	1,03	-
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2064	506	4,08	64,28	1,10	-
9332	Prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta	5	0	30,00	100,00	x	-
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	514	56	9,20	60,56	1,04	-
9334	Układacze towarów na półkach	32	36	0,87	31,03	0,96	-
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	16	57	0,28	61,54	1,29	-
9412	Pomoce kuchenne	451	108	4,17	60,92	1,00	nadwyżka
9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	12	38	0,32	71,43	1,24	-
9520	Uliczni sprzedawcy produktów (z wyłączeniem żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia)	8	0	x	80,00	1,50	-
9611	Ładowacze nieczystości	28	3	10,34	68,00	1,00	-
9612	Sortowacze odpadów	47	16	2,93	47,37	1,03	-
9613	Zamiatacze i pokrewni	459	38	12,16	71,83	1,09	-
9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni	61	13	4,75	63,33	1,07	-
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	15	60	0,25	58,82	0,84	-
9623	Odczytujący liczniki i wybierający monety z automatów	3	0	x	100,00	2,67	-
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	706	362	1,95	56,13	1,05	-

* Max deficyt, , równowaga, nadwyżka, max nadwyżka - w pozostałych przypadkach „ - ”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Tabela 2. Absolwenci roku akademickiego 2015/2016 według szkół i kierunków kształcenia w województwie kujawsko-pomorskim

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	**6 365**	**4 759**
Administracja	353	280
Analityka medyczna	59	48
Archeologia	50	27
Archiwistyka i zarządzanie dokumentacją	80	60
Astronomia	5	3
Audiofonologia	52	45
Automatyka i robotyka	39	3
Bezpieczeństwo wewnętrzne	260	141
Biologia	40	31
Biotechnologia	152	121
Chemia	148	118
Chemia kosmetyczna	31	31
Dietetyka	92	90
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	126	85
Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	47	43
Ekonomia	153	102
Elektroradiologia	82	65
Etnologia	8	6
Europeistyka	23	17
Farmacja	88	71
Filologia angielska	182	132
Filologia angielska	2	1
Filologia bałkańska	14	11
Filologia germańska	35	32
Filologia germańska	1	1
Filologia klasyczna	6	3
Filologia polska	124	115
Filologia romańska	43	38
Filologia rosyjska	35	34
Filologia włoska	11	8
Filozofia	28	12
Finanse i rachunkowość	499	433
Fizjoterapia	247	175
Fizyka	8	4
Fizyka techniczna	19	7
Geografia	86	53
Geoinformacja	24	11
Grafika	25	23
Historia	71	30
Historia sztuki	37	34
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	69	60
Informatyka	77	9
Informatyka stosowana	40	2
japonistyka	23	20
japonistyka	1	1
Kierunek lekarski	212	141

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Kognitywistyka	49	38
Konserwacja i restauracja dzieł sztuki	31	26
Kosmetologia	67	66
Krytyka artystyczna	9	7
Kulturoznawstwo	42	36
lingwistyka stosowana	51	48
Makrokierunek	20	13
Malarstwo	10	7
Matematyka	64	49
Matematyka i ekonomia	31	19
Nauki o rodzinie	16	15
Ochrona dóbr kultury	46	39
Ochrona środowiska	51	40
Pedagogika	332	313
Pedagogika specjalna	94	90
Pielęgniarstwo	184	178
Podatki i doradztwo podatkowe	70	59
Politologia	26	10
Polityka publiczna	14	12
Polityka społeczna	2	2
Położnictwo	112	110
Praca socjalna	57	50
Prawo	366	251
Ratownictwo medyczne	63	33
Religioznawstwo	2	1
Rzeźba	4	2
Socjologia	44	30
Stosunki międzynarodowe	99	61
Studia bałtyckie	16	12
Studia miejskie	19	11
studia śródziemnomorskie	3	2
Studia wschodnie	4	2
Teologia	36	4
Wojskoznawstwo	55	24
Zarządzanie	418	276
Zdrowie publiczne	51	46
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	**2 549**	**1 898**
Administracja	262	213
Bezpieczeństwo i higiena pracy	29	18
Bezpieczeństwo narodowe	130	74
Biologia	19	19
Biotechnologia	23	18
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	104	74
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	36	25
Edukacja techniczno - informatyczna	42	17
Filologia angielska	121	79
Filologia germańska	35	31
Filologia polska	26	20
Filologia rosyjska	15	12
Filozofia	4	2

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Fizyka	16	14
Geografia	49	32
Historia	28	11
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	9	8
Informatyka	41	6
Inżynieria bezpieczeństwa	33	20
Inżynieria materiałowa)	17	6
Krajoznawstwo i turystyka kulturowa	26	14
Kulturoznawstwo	24	19
lingwistyka stosowana	113	94
Logopedia	43	42
Matematyka	72	55
Mechatronika	38	2
Międzywydziałowe studia humanistyczne	23	16
Ochrona dziedzictwa kulturowego	12	8
Ochrona środowiska	10	8
Pedagogika	607	567
Pedagogika wczesnej edukacji	86	86
Politologia	14	6
Praca socjalna	45	39
Psychologia	102	93
Rewitalizacja dróg wodnych	13	9
Socjologia	22	16
Stosunki międzynarodowe	25	12
Turystyka i rekreacja	69	52
Wychowanie fizyczne	166	61
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	**2 000**	**961**
Architektura i urbanistyka	51	37
Architektura krajobrazu	43	40
Architektura wnętrz	20	18
Bioinżynieria w produkcji zwierzęcej	10	8
Biotechnologia	34	30
Budownictwo	328	121
Elektronika i telekomunikacja	52	4
Elektrotechnika	62	2
Fizyka techniczna	5	1
Inżynieria biomedyczna	90	64
Inżynieria materiałowa)	21	11
Inżynieria odnawialnych źródeł energii	34	17
Inżynieria środowiska	126	68
Komputerowe wspomaganie prac inżynierskich	17	2
Mechaniczna inżynieria tworzyw	10	3
Mechanika i budowa maszyn	177	20
Ochrona środowiska	74	60
Ogrody zoologiczne i zwierzęta amatorskie	17	16
Rolnictwo	137	49
Technika rolnicza i leśna	1	0
Technologia chemiczna	94	70
Technologia żywności i żywienie człowieka	53	49
Teleinformatyka	27	3

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Transport	134	28
Wzornictwo	20	16
Zarządzanie	156	100
Zarządzanie i inżynieria produkcji	110	67
Zootechnika	97	57
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	**1 810**	**1 280**
Administracja	70	62
Bezpieczeństwo wewnętrzne	196	115
Finanse i rachunkowość	576	488
Logistyka	189	69
Prawo w biznesie	87	53
Psychologia w biznesie	63	48
Socjologia	8	7
Turystyka i rekreacja	113	94
Zarządzanie	508	344
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	**799**	**509**
Architektura i urbanistyka	25	20
Budownictwo	25	8
Dietetyka	20	19
Ekonomia	171	113
Filologia angielska	11	6
Fizjoterapia	50	39
Gospodarka przestrzenna	7	5
Informatyka	9	2
Kulturoznawstwo	63	49
Logistyka	13	5
Mechatronika	52	1
Pedagogika	37	34
Socjologia	19	14
Turystyka i rekreacja	154	110
Wychowanie fizyczne	38	17
Zarządzanie	67	44
Zarządzanie i inżynieria produkcji	38	23
Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	**642**	**493**
Administracja	157	122
Budownictwo	20	6
Ekonomia	69	56
Filologia angielska	26	18
Filologia germańska	17	15
Filologia hiszpańska	4	3
Filologia rosyjska	2	2
Geodezja i kartografia	42	27
Informatyka	18	1
Pedagogika	216	195
Praca socjalna	18	18
Prawo	38	24
Stosunki międzynarodowe	15	6
Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku	**472**	**299**
Administracja	45	38
Bezpieczeństwo i higiena pracy	34	11

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Bezpieczeństwo narodowe	34	11
Budownictwo	18	4
Ekonomia	11	8
Fizjoterapia	60	41
Inżynieria techniczno-informatyczna	22	2
Logistyka	9	4
Pedagogika	117	95
Pielęgniarstwo	89	80
Praca socjalna	7	4
Transport	26	1
Bydgoska Szkoła Wyższa	**424**	**240**
Administracja	26	18
Bezpieczeństwo narodowe	73	21
Budownictwo	27	2
Dietetyka	34	31
Fizjoterapia	116	91
Kosmetologia	20	20
Logistyka	73	27
Pedagogika	22	19
Zarządzanie i inżynieria produkcji	21	2
Zdrowie publiczne	12	9
Kolegium Jagiellońskie-Toruńska Szkoła Wyższa	**250**	**208**
Administracja	33	26
Bezpieczeństwo narodowe	4	1
Pedagogika	167	153
Stosunki międzynarodowe	1	1
Stosunki międzynarodowe	45	27
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku	**245**	**163**
Administracja	57	38
Filologia angielska	29	17
Filologia germańska	14	13
Informatyka	34	4
Pedagogika	61	53
Zarządzanie	50	38
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy	**193**	**111**
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	20	14
Instrumentalistyka	109	67
Jazz i muzyka estradowa	25	8
Kompozycja i teoria muzyki	6	4
Reżyseria dźwięku	6	3
Wokalistyka	27	15
Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi	**117**	**30**
Architektura krajobrazu	6	5
Inżynieria środowiska	17	4
Leśnictwo	94	21
Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu	**87**	**38**
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	30	18
Informatyka	11	1
Kulturoznawstwo	4	3
Politologia	42	16

Szkoła wyższa/kierunek kształcenia	Absolwenci	
	ogółem	kobiety
Toruńska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości	**84**	**34**
Bezpieczeństwo narodowe	15	3
Kosmetologia	21	21
Logistyka	48	10
Wyższa Szkoła Języków Obcych w Świeciu	**49**	**42**
Filologia angielska	49	42
Wyższa Szkoła Demokracji w Grudziądzu	**43**	**29**
Politologia	43	29
Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy	**28**	**24**
Analityka medyczna	6	6
Fizjoterapia	10	6
Kosmetologia	12	12
Wyższa Szkoła Filologii Hebrajskiej w Toruniu	**9**	**4**
Hebraistyka	9	4
Uczelnia im. Edwarda Herzberga w Grudziądzu	**3**	**1**
Mechanika i budowa maszyn	3	1
KUJAWSKO-POMORSKIE RAZEM	**16 169**	**11 123**

Tabela 3. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin zawodowy w województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2015/2016 według zawodów i powiatów

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Kujawsko-pomorskie	Powiaty																							
			Bydgoszcz — powiat grodzki	Bydgoszcz — powiat ziemski	Grudziądz — powiat grodzki	Grudziądz — powiat ziemski	Toruń — powiat grodzki	Toruń — powiat ziemski	Włocławek — powiat grodzki	Włocławek — powiat ziemski	aleksandrowski	brodnicki	chełmiński	golubsko-dobrzyński	inowrocławski	lipnowski	mogileński	nakielski	radziejowski	rypiński	sępoleński	świecki	tucholski	wąbrzeski	żniński
311103	Technik analityk S	52	22	0	5	0	0	0	8	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311104	Technik geodeta S	47	19	0	0	0	20	0	1	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
311204	Technik budownictwa S	138	48	0	15	0	13	0	18	0	0	11	0	0	24	4	0	0	2	3	0	0	0	0	0
311206	Technik drogownictwa S	36	9	0	6	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0
311303	Technik elektryk S	89	26	0	15	0	12	0	26	0	1	0	0	0	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311307	Technik energetyk S	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311408	Technik elektronik S	99	54	0	3	0	11	0	19	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311410	Technik mechatronik S	105	18	4	26	0	20	0	8	0	0	14	0	9	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	0
311504	Technik mechanik S	68	14	0	3	0	0	0	0	0	0	0	12	0	6	0	2	0	0	0	1	3	17	2	8
311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	69	0	0	6	0	0	12	0	0	15	16	0	0	8	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0
311513	Technik pojazdów samochodowych S	260	91	0	16	0	31	5	80	0	0	0	0	0	0	0	7	27	0	3	0	0	0	0	0
311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	31	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311922	Technik technologii drewna S	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311924	Technik technologii odzieży S	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311930	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej S	67	16	0	8	0	23	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
311935	Technik procesów drukowania S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
314202	Technik architektury krajobrazu S	130	0	7	7	0	23	0	1	0	4	19	7	22	3	0	0	10	0	4	0	0	16	7	0
314203	Technik hodowca koni S	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
314207	Technik rolnik S	111	0	5	6	0	0	0	0	15	0	4	10	22	4	5	0	2	9	0	10	0	0	2	17
314301	Technik leśnik S	72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	72	0	0
314403	Technik technologii żywności S	86	43	0	0	0	20	0	0	0	8	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
315216	Technik żeglugi śródlądowej S	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	0	0
321104	Technik sterylizacji medycznej S	55	41	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
321301	Technik farmaceutyczny S	150	58	0	10	0	70	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
321401	Protetyk słuchu S	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
321402	Technik dentystyczny S	30	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
324002	Technik weterynarii S	137	63	0	20	0	32	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0
325101	Asystentka stomatologiczna S	135	67	0	11	0	41	0	8	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
325102	Higienistka stomatologiczna S	90	39	0	0	0	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
325402	Technik masażysta S	222	121	0	18	0	64	0	5	0	0	3	0	0	6	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	170	34	0	13	0	17	0	4	0	0	3	0	0	52	0	0	0	0	11	0	13	15	0	8
325511	Technik ochrony środowiska S	4	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
325905	Opiekunka dziecięca S	27	0	0	4	0	9	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
325907	Terapeuta zajęciowy S	86	14	0	40	0	10	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
331402	Technik agrobiznesu S	57	0	0	5	0	0	0	0	2	9	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	0	17	0	3
331403	Technik ekonomista S	558	106	0	37	11	66	0	30	13	0	22	25	21	14	7	17	42	28	25	17	16	34	10	17
333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	22	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0
333107	Technik logistyk S	243	15	0	28	0	17	0	19	2	0	17	10	0	33	0	26	0	12	0	0	15	25	21	3
333108	Technik spedytor S	31	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0
333906	Technik organizacji reklamy S	86	40	0	0	0	14	0	10	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	16
334306	Technik administracji S	163	32	0	23	0	11	11	6	6	1	22	0	0	22	5	5	1	1	5	0	12	0	0	0
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	8	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	41	0	0	0	0	12	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	8

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Kujawsko-pomorskie	Powiaty																							
			Bydgoszcz — powiat grodzki	Bydgoszcz — powiat ziemski	Grudziądz — powiat grodzki	Grudziądz — powiat ziemski	Toruń — powiat grodzki	Toruń — powiat ziemski	Włocławek — powiat grodzki	Włocławek — powiat ziemski	aleksandrowski	brodnicki	chełmiński	golubsko-dobrzyński	inowrocławski	lipnowski	mogileński	nakielski	radziejowski	rypiński	sępoleński	świecki	tucholski	wąbrzeski	żniński
341204	Opiekunka środowiskowa S	29	6	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0
343101	Fotograf S	11	4	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
343104	Fototechnik S	35	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
343203	Florysta S	143	47	7	16	0	11	0	35	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	15	0	0	0
343204	Plastyk S	88	60	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0
343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	344	60	10	50	0	35	6	35	11	5	28	9	7	15	10	10	0	9	16	1	12	10	0	5
343602	Muzyk S	26	14	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
351103	Technik teleinformatyk S	96	45	0	0	0	10	0	9	0	0	0	0	0	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
351203	Technik informatyk S	549	107	0	37	1	87	4	111	0	0	16	14	0	27	11	16	27	4	19	12	21	19	4	12
351204	Technik tyfloinformatyk S	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
422103	Technik obsługi turystycznej S	100	20	0	9	0	14	0	13	0	12	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	10	0
422402	Technik hotelarstwa S	278	23	0	33	0	61	0	22	0	0	21	20	8	29	0	14	0	9	0	20	0	0	0	18
431103	Technik rachunkowości S	68	43	0	7	0	13	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
512001	Kucharz S	401	102	9	41	0	31	11	28	9	5	23	13	1	25	19	23	9	6	2	11	3	14	9	7
513101	Kelner S	17	8	0	0	0	7	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
514101	Fryzjer S	209	37	3	31	1	2	0	27	0	0	4	0	3	31	0	0	20	6	15	2	14	6	5	2
514105	Technik usług fryzjerskich S	46	21	0	13	0	7	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
514207	Technik usług kosmetycznych S	267	101	0	22	0	81	0	19	0	0	4	0	0	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
515203	Technik turystyki wiejskiej S	12	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
522301	Sprzedawca S	446	34	10	18	0	0	6	31	21	17	22	24	18	33	13	27	43	8	17	30	21	16	15	22
522305	Technik handlowiec S	165	24	0	0	0	0	0	0	0	0	5	8	0	13	14	22	22	0	11	0	33	13	0	0
532102	Opiekun medyczny S	450	119	0	51	0	83	0	29	0	0	8	0	0	76	8	0	0	18	0	0	36	0	0	22
541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	118	20	0	31	0	13	0	24	0	0	7	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
611303	Ogrodnik S	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
613003	Rolnik S	12	1	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2
711202	Murarz *	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
711204	Murarz-tynkarz S	38	9	0	10	3	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4	4	0	1
711301	Kamieniarz S	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
711402	Betoniarz-zbrojarz S	6	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych *	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	37	2	1	9	0	0	0	3	0	0	0	0	4	7	0	0	6	0	0	2	1	2	0	0
712905	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	101	12	0	29	0	0	0	21	0	0	1	0	0	18	13	0	0	5	0	0	1	0	0	1
713201	Lakiernik S	12	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	2	0	0	0	0	0
721306	Blacharz samochodowy S	7	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0
722204	Ślusarz S	90	6	0	2	0	0	0	5	0	0	0	0	1	0	1	12	7	8	21	0	17	3	3	4
722307	Operator obrabiarek skrawających S	53	18	0	0	0	0	0	8	0	0	0	3	0	0	0	6	0	0	2	2	0	0	0	14
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	208	46	0	18	1	19	5	12	3	0	0	0	2	38	6	0	5	0	16	6	13	5	5	8
723310	Mechanik-monter maszyn i urządzeń S	14	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0
732201	Drukarz S	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
741103	Elektryk S	52	4	0	5	0	7	0	12	0	0	0	0	0	4	0	0	3	0	9	0	4	0	3	1
741201	Elektromechanik S	16	1	0	3	0	0	0	6	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	72	14	0	8	0	10	0	26	0	0	0	0	0	1	0	0	7	0	0	0	1	5	0	0
742102	Monter-elektronik S	12	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Kujawsko-pomorskie	Powiaty																								
			Bydgoszcz — powiat grodzki	Bydgoszcz — powiat ziemski	Grudziądz — powiat grodzki	Grudziądz — powiat ziemski	Toruń — powiat grodzki	Toruń — powiat ziemski	Włocławek — powiat grodzki	Włocławek — powiat ziemski	aleksandrowski	brodnicki	chełmiński	golubsko-dobrzyński	inowrocławski	lipnowski	mogileński	nakielski	radziejowski	rypiński	sępoleński	świecki	tucholski	wąbrzeski	żniński
742114	Monter mechatronik S	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
751107	Wędliniarz S	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4	2	0	0
751201	Cukiernik S	119	39	0	8	0	25	0	3	0	0	0	0	1	14	0	6	8	0	9	0	3	2	1	0
751204	Piekarz S	9	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	1	0	1	0	1	1
752205	Stolarz S	48	7	0	4	2	1	0	0	0	0	0	0	6	4	0	0	5	0	3	2	8	1	5	0
753105	Krawiec S	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
753402	Tapicer S	11	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	2	0	0	0	0
813134	Operator urządzeń przemysłu chemicznego S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
814209	Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych S	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	77	0	0	0	0	0	9	0	18	0	2	12	0	0	0	12	3	0	0	7	0	14	0	0
911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	13	4	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
x	Technik organizacji usług gastronomicznych S **	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
x	Inny ***	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły zawodowe razem		8 787	2 191	69	817	20	1 154	69	778	121	77	276	172	129	780	121	233	337	128	243	129	282	313	146	202
Licea ogólnokształcące		11 227	2 208	152	1 011	48	1 827	165	1 201	157	237	432	123	126	1 054	331	251	320	141	218	156	482	165	143	279
Absolwenci ogółem		20 014	4 399	221	1 828	68	2 981	234	1 979	278	314	708	295	255	1 834	452	484	657	269	461	285	764	478	289	481

"S" oznacza, że dany zawód ujęty jest w klasyfikacji szkolnictwa zawodowego.

* Ostatni nabór uczniów prowadzony był w 2012 r. Kształcenie w zawodach prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia.

** Z uwagi na zaprzestanie kształcenia w zawodzie, zawód wykreślony został z klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy.

*** W kategorii "Nie określony" wykazane zostały osoby, w przypadku których nie udało się ustalić kodu zawodu zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, dotyczyło to sytuacji, gdy w arkuszu przekazanym z SIO jako zawód wpisana była wartość „Inny". Sytuacja ta dotyczy szkół niepublicznych bez uprawnień szkoły publicznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat uczniów i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.